

Modhan ùghdarras ionadail airson taic a thoirt do leasachadh sgoile

Aithisg sgrùdaidh chuspaireil nàiseanta bho
Luchd-sgrùdaidh an Rìgh airson Foghlam
(cuir ceann-latha a-steach)

12 March 2025

Clàr-innse

Clàr-innse	2
Facal-toisich.....	3
Foir-shealladh	5
Modh-eòlas	5
Prìomh thoraidhean is geàrr-theachdaireachdan.....	8
Molaidhean	11
A' toirt taic do leasachadh tro fhèin-luachadh agus gealltanais càileachd	16
Dòighean gus measadh a dhèanamh air coileanadh na sgoile agus ath-sgrùdadh càileachd an fhoghlaim	16
A' luachadh agus a' leasachadh càileachd an ionnsachaidh, an teagaisg agus a' mheasaidh	17
Ceannardas siostaim	19
A' toirt taic do sgoiltean gus càileachd foghlaim a leasachadh tro ionnsachadh proifeiseanta	23
A' lìbhrigeadh taic agus dùbhlann uile-choitcheann don h-uile sgoil, agus/no taic chuimsichte do sgoiltean sònraichte gus càileachd foghlaim a leasachadh?	31
Co-dhùnadh	39
Pàipear-taic: Mion-sgrùdadh ceisteachain	41
Luchd-obrach meadhan ùghdarrasan ionadail.....	41
Ceannardan-sgoile	54

Facal-toisich

Tha mi toilichte an aithisg sgrùdaidh cuspaireil nàiseanta seo a thaisbeanadh air mar a tha ùghdarrasan ionadail ann an Alba a' toirt taic do leasachadh sgoiltean. Tha an aithisg seo a' nochdadh bheachdan a chaidh a chruinneachadh bho na 32 ùghdarrasan ionadail gu lèir, a' tabhann sealladh farsaing air na neartan, na dùbhlain, agus na cothroman taobh a-staigh ar siostam foghlaim.

Tha pàirt chudromach aig ùghdarrasan ionadail ann a bhith a' toirt taic do sgoiltean gus càileachd foghlaim a leasachadh. Tha an aithisg seo a' comharrachadh mar a nì iad an obair dheatamach seo, le fòcas air fèin-luachadh, planadh leasachaidh, gealltanais càileachd, ionnsachadh proifeiseanta, agus lìbhrigeadh taic uile-choitcheann agus cuimsichte do sgoiltean.

Air feadh na h-Alba, tha mòran ri mholadh. Tha sinn air deagh eisimpleirean fhaicinn de cheannardas ro-innleachdail, fèin-luachadh làidir air a stiùireadh le dàta, agus cultaran co-obrachail far a bheil sgoiltean agus ùghdarrasan ionadail ag obair còmhla gus builean a leasachadh do chloinn is dhaoine òga. Tha dàimhean adhartach, stèidhichte air earbsa agus spèis phroifeiseanta, mar bhunait air mòran de na soirbheasan sin. Gu sònraichte, tha ceannardas èifeachdach aig a h-uile ìre – prìomh oifigearan, ceannardan sgoile, agus ceannardan meadhanach – a' nochdadh mar stiùiriche cumhachdach airson leasachadh seasmhach.

Ach, tha an aithisg cuideachd a' comharrachadh raointean far a bheil feum air leasachadh. Tha caochlaideachd sònraichte ann an cunbhalachd agus càileachd na taic a thathar a' toirt do sgoiltean, an dà chuid taobh a-staigh agus thar ùghdarrasan ionadail. Tha feum aig èifeachdas pròiseasan fèin-luachaidh air neartachadh, gus adhartas chloinne agus dhaoine òga a mheudachadh. Tha e deatamach gun tèid leasachadh ceannardais a neartachadh aig gach ìre airson comas a thogail airson leasachadh leantainneach.

Tha na dùbhlain fiosgail mu choinneamh nan ùghdarrasan ionadail uile cudromach. Tha cuingeadan ionmhais agus suidheachadh cruinn-eòlach choimhearsnachdan dùthchail is eileanach a' cruthachadh bacaidhean air taic chunbhalach agus cothroman ionnsachaidh proifeiseanta. Tha dùbhlain gun samhail ann an co-theacsan dùthchail agus iomallach an treas cuid de dh'ùghdarrasan ionadail na h-Alba, a' gabhail a-steach a bhith a' tàladh agus a' cumail luchd-obrach àrd-inbhe agus a' dèanamh cinnteach à conaltradh cunbhalach pearsanta le sgoiltean. Tha feum air co-obrachadh air feadh an t-siostaim gus dèiligeadh ris na dùbhlain sin.

A dh'aindeoin na cuideaman sin, tha mòran ùghdarrasan ionadail ag cruthachadh cultar de shàr-mhathas agus barrachd cunntachalachd. Far a bheil an cultar seo a' soirbheachadh, tha dleastanas làidir, coitcheann ann taic a thoirt do gach pàiste is neach òg gus coileanadh, ge bith dè an sgoil a bhios iad a' frithealadh. Bu chòir gur e seo ar miann coitcheann.

Is e neart sònraichte eile an t-ionnsachadh proifeiseanta àrd-inbhe a tha ri fhaotainn do thidsearan, le taic bho mheasgachadh de chùrsaichean, phrògraman, lionraidhean, agus mhodhan coidsidh. Ach, tha beàrn ann an ionnsachadh proifeiseanta coileanta airson prìomh oifigearan ann an ùghdarrasan ionadail – raon ris am feumar dèiligeadh gus dèanamh cinnteach gu bheil iad uidheamaichte gus leasachadh a stiùireadh agus a chuideachadh gu h-èifeachdach.

Bu mhath leam aithne a thoirt don obair a tha aig Comann Stiùirichean Foghlaim na h-Alba (ADES) ann a bhith a' leasachadh frèam-obrach airson fèin-luachadh. Tha seo a'

riochdachadh ceum cudromach a dh'ionnsaigh neartachadh comas ùghdarrasan ionadail gus meòrachadh air an coileanadh agus leasachadh a dhèanamh tèarainte. A' cur ri seo, solaraidh ar n-obair gus frèam a leasachadh airson sgrùdadh ùghdarrasan ionadail sealladh riatanach bhon taobh a-muigh. Tha e a' tabhann chothroman gus com-pàirteachasan a neartachadh agus taic a thoirt do leasachadh leantainneach gus dèanamh cinnteach gu bheil oidhirpean a' libhrigeadh nam builean as fheàrr do luchd-ionnsachaidh na h-Alba. Bheir an t-ionnsachadh bhon sgrùdadh cuspaireil nàiseanta seo fiosrachadh dìreach do leasachadh an fhrèam-obrach sin.

Tha mi taingeil don a h-uile duine a chuir ris an sgrùdadh cuspaireil seo, a' gabhail a-steach oifigearan ùghdarrasan ionadail, stiùirichean sgoile, buill thaghte, tidsearan, comainn phroifeiseanta agus pàrantan. Tha an fosgarrachd agus an dealas airson leasachadh ri fhaicinn tron aithisg seo.

Aig a' cheann thall, tha an aithisg seo a' daingneachadh amas coitcheann: dèanamh cinnteach gum faigh clann agus daoine òga na h-Alba air fad buannachd à siostam foghlaim a tha in-ghabhalach, cothromach agus den chàileachd as àirde. Còmhla, tro mheòrachadh leantainneach, ceannardas, agus cleachdadh co-obrachail, is urrainn dhuinn an amas seo a choileanadh – a' dèanamh cinnteach gum bi gach neach-ionnsachaidh a' soirbheachadh ann an siostam a tha dealasach a thaobh an soirbheachais.

Janie McManus

Àrd-neach-sgrùdaidh an Rìgh airson Foghlam

Foir-shealladh

San Ògmhios 2024, dh'ainmich Àrd-neach-sgrùdaidh an Rìgh airson Foghlaim sgrùdadh cuspaireil nàiseanta air ùghdarrasan ionadail ann an Alba. B' e fòcas an sgrùdaidh cuspaireil seo mar a tha ùghdarrasan ionadail a' toirt taic do sgoiltean airson leasachadh. Tha an sgrùdadh seo a' toirt cothrom ann an deagh àm meòrachadh air neartan, dùbhlain agus cothroman airson dèanamh cinnteach à foghlam àrd-inbhe don luchd-ionnsachaidh air fad.

Thug an sgrùdadh cuspaireil nàiseanta seo cothrom do Luchd-sgrùdaidh an Rìgh rannsachadh a dhèanamh air prìomhachasan làithreach airson leasachadh coileanadh sgoile thar nan 32 ùghdarrasan ionadail uile ann an Alba. Dh'ionnsaich sinn na tha ag obair gu math agus chuala sinn mu na dùbhlain a tha nochdadh do dh'ùghdarrasan ionadail agus leasachaidhean air am feumar dèiligeadh gus dèanamh cinnteach à èifeachdas air feadh na h-Alba. Tron chuspair nàiseanta, chruinnich Luchd-sgrùdaidh an Rìgh fianais air na cuspairean a leanas:

- Mar a tha ùghdarrasan ionadail a' toirt taic do sgoiltean gus càileachd foghlaim a leasachadh tro phlanadh leasachaidh agus aithris air inbhean agus càileachd èifeachdach a chur an sàs
- Mar a tha ùghdarrasan ionadail a' toirt taic do sgoiltean gus càileachd foghlaim a leasachadh tro fhèin-luachadh agus dearbhadh càileachd
- Mar a tha ùghdarrasan ionadail a' toirt taic do sgoiltean gus càileachd foghlaim a leasachadh tro ionnsachadh proifeiseanta
- Mar a tha ùghdarrasan ionadail a' libhrigeadh taic agus dùbhlain uile-choitcheann don h-uile sgoil, agus taic chuimsichte do sgoiltean sònraichte gus càileachd foghlaim a leasachadh

Modh-eòlas

Chaidh tursan gu ùghdarrasan ionadail a chumail eadar an t-Sultain agus an t-Samhain 2024.

Rè na cuairtean, choinnich sgiobaidhean sgrùdaidh ri àrd-oifigearan agus sgiobaidhean meadhanach ann an ùghdarrasan ionadail gus cluinntinn mu phrìomhachasan ionadail agus modhan-obrach a thaobh gealltanais càileachd agus leasachadh sgoile. Choinnich Luchd-sgrùdaidh an Rìgh cuideachd ri buidhnean fòcais de cheannardan-sgoile agus stiùirichean sgoile, tidsearan, riochdairean bho chomainn phroifeiseanta, buill thaghte agus cathraichean Chomhairlean Phàrant.

Aig ìrean dealbhaidh nan sgrùdaidhean sin, dh'aithnich Luchd-sgrùdaidh an Rìgh gu robh feum air sùbailteachd nar dòigh-obrach gu coinneamhan gus am b' urrainn dhuinn conaltradh le raon de luchd-ùidh a dh'fhaodadh nach biodh comasach air siubhal gu ionad meadhanach air sgàth àite agus/no dealasan eile. Mar sin chùm sinn cuid de choinneamhan agus bhuidhnean fòcais a' cleachdadh dòigh-obrach measgaichte, le cuid de chom-pàirtichean a' tighinn còmhla air-loidhne agus cuid gu pearsanta.

Cò ris an do bhruidhinn sinn

	Àrd-stiùirichean ùghdarrasan ionadail	Oifigearan ùghdarras ionadail	Ceannardan-sgoile	Tidsearan	Riochdairean aonaidhean-ciùird	Pàrantan	Buill Thaghte
Iomlan	150	436	635	479	111	144	126

Mar phàirt de ar modhan-obrach airson raon fianais a chruinneachadh, ghlac sinn beachdan cheannardan-sgoile agus luchd-obrach ùghdarras ionadail a tha a' toirt taic do leasachadh tro cheisteachan air-loidhne ro-sgrùdadh.

Freagairtean ceisteachain

- 1,328 ceannardan-sgoile
- 485 luchd-obrach ùghdarrasan ionadail

Tha freagairtean nan ceisteachan seo rim faicinn ann am Pàipear-taice 1.

Visits to all 32* local authorities

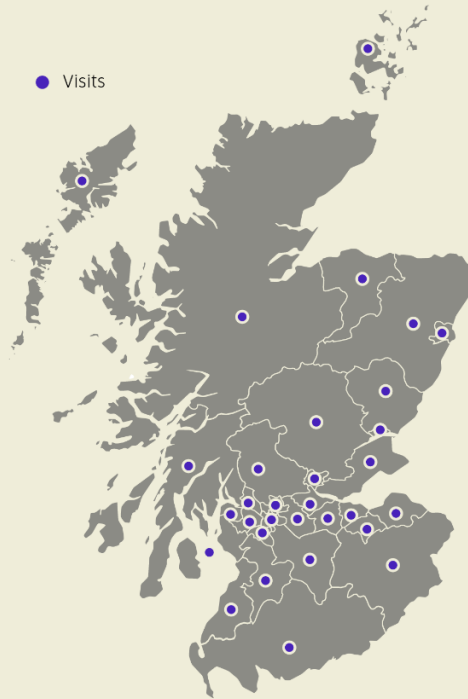
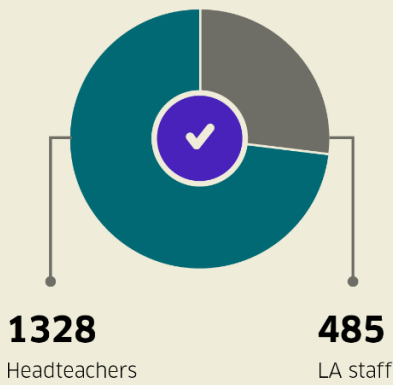

Focus groups

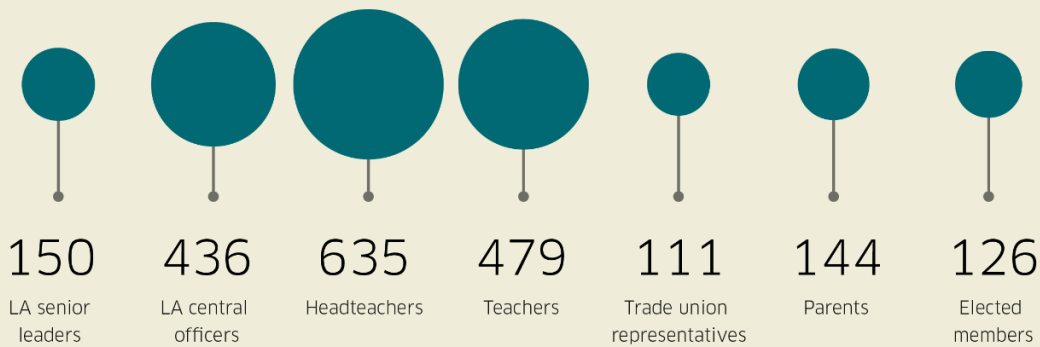
337

Questionnaire responses

Who we spoke to

* Aberdeen City; Aberdeenshire; Angus; Argyll and Bute; City of Edinburgh; Clackmannanshire; Comhairle nan Eilean Siar; Dumfries and Galloway; Dundee City; East Ayrshire; East Dunbartonshire; East Lothian; East Renfrewshire; Falkirk; Fife; Glasgow City; Highlands; Inverclyde; Midlothian; Moray; North Ayrshire; North Lanarkshire; Orkney Islands; Perth and Kinross; Renfrewshire; Scottish Borders; Shetland Islands; South Ayrshire; South Lanarkshire; Stirling; West Dunbartonshire; West Lothian

Prìomh thoraidhean is geàrr-theachdaireachdan

Tha an geàrr-chunntas seo a' comharrachadh nan neartan tar-ruigheach is raointean airson leasachadh a bharrachd. Tha barrachd mion-fhiosrachaidh anns na h-earrannan a leanas den aithisg.

A' toirt taic do sgoiltean gus planadh leasachaidh agus aithris air inbhean agus càileachd èifeachdach a chur an sàs?

Bidh a h-uile ùghdarras ionadail a' toirt seachad stiùireadh airson fèin-luachaidh, dealbhadh leasachaidh, agus aithris air inbhean is càileachd, gu tric a' cleachdadh teamplaidean àbhaisteach, eisimpleirean, agus loidhnichean-tìm. Tha seo nas èifeachdaich nuair a tha frèaman-obrach ro-innleachdail ùghdarrasan ionadail a' co-thaobhadh modhan leasachadh sgoile ri lèirsinn nas fharsainge airson leasachadh càileachd ann am foghlam.

Ann am beagan ùghdarrasan ionadail, tha feum air barrachd obrach gus dèanamh cinnteach gu bheil measadh teann agus co-thaobhadh eadar prìomhachasan ùghdarras ionadail agus sgoile.

Bidh a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ag uidheamachadh ceannardan-sgoile le raon de dhàta feumail (m.e. air làthaireachd agus coileanadh) airson fèin-luachadh agus slatan-tomhais. Bu chòir do mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail obair sgiobaidhean meadhanach a mheasadh gus dèanamh cinnteach à càileachd cunbhalach. Tha cuid de stiùirichean sgoile a' faicinn neo-ionannachd anns na h-ìrean taic a tha iad a' faighinn.

Anns a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan, tha ceannardan-sgoile an sàs ann am pròiseasan luachmhor gus co-obrachadh agus cleachdadh a cho-roinn, gu tric am broinn cruinneachaidhean. Bidh iad a' cuideachadh le bhith a' leasachadh modhan dearbhadh càileachd agus fèin-luachadh. Airson mòran ùghdarrasan, is e an ath cheum measadh iomlan a dhèanamh air buaidh iomairtean leasachaidh cnuasachaidh.

Bidh a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan a' mion-sgrùdadh pròiseasan fèin-luachaidh sgoile agus planadh leasachaidh gus fiosrachadh a thoirt do phrìomhachasan ionadail, feumalachdan ionnsachaidh proifeiseanta, agus gus taic cuimsichte a chomharrachadh airson sgoiltean fa leth. Thar ùghdarrasan, tha feum aig stiùirichean sgoile, a' gabhail a-steach stiùirichean meadhanach, barrachd taic le sgrìobhadh measaidh agus fèin-luachadh stèidhichte air fianais. Airson beag-chuid de dh'ùghdarrasan, tha dùbhlain ann a bhith a' sealltainn mar a tha fèin-luachadh a' fiosrachadh co-dhùnaidhean ro-innleachdail nas fharsainge.

Ann am beagan ùghdarrasan, tha structaran riaghlaidh co-obrachail a' cuideachadh cuid de cheannardan-sgoile gus poileasaidhean ionadail a chumadh agus com-pàirteachasan a neartachadh. Is e cleachdadh a tha seo a tha airidh air a roinn nas fharsainge.

Bidh a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan gu gnìomhach a' toirt an luchd-ùidh cudromach an sàs ann an taobhan de leasachadh poileasaidh agus planadh. Tha dòighean conaltraidh measgaichte a chaidh a leasachadh tron ghalar mòr-sgaoilte a' leantainn ann am mòran raointean, fhad 's a tha cuid de fhòraman gan ath-shuidheachadh.

Tha gearraidhean buidseit agus dùbhlain fiosgail nan draghan coitcheann am measg ùghdarrasan ionadail agus stiùirichean sgoile.

A' toirt taic do sgoiltean gus càileachd foghlaim a leasachadh tro fhèin-luachadh agus dearbhadh càileachd

Tha siostaman stèidhichte agus air an deagh thuigsinn aig a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail gus coileanadh agus càileachd foghlaim ann an sgoiltean a mheasadh agus a sgrùdadh, ach chan eil iad an-còmhnaidh èifeachdach. Bu chòir don mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan cumail orra a' leasachadh dhòighean làidir gus èifeachdas an ro-innleachdan leasachaidh sgoile a mheasadh. Feumaidh beag-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail measadh nas dlùithe a dhèanamh air in-chur sgiobaidhean meadhanach gus dèanamh cinnteach à dòighean-obrach cunbhalach.

Tha beagan ùghdarrasan ionadail air comharrachadh gu bheil feum air na siostaman agus modhan-obrach aca airson luachadh coileanadh sgoile a neartachadh. Tha seo cudromach gus dèanamh cinnteach gu bheil tar-shealladh ceart aig ceannardan agus oifigearan ùghdarrasan ionadail air na neartan agus na raointean airson leasachadh thar nan sgoiltean aca. Cuidichidh seo gus dèanamh cinnteach gu bheil taic chothromach, chuimsichte ann dha na sgoiltean sin a dh'fheumas leasachadh, agus gun gabh cleachdadh èifeachdach a cho-roinn nas fharsainge.

Ann am beag-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail, tha modhan ro-innleachdail gu follaiseach a' leasachadh coileanadh agus inbhean ann an ionnsachadh, teagasg, agus measadh ann am bun-sgoiltean, ach mòran nas lugha mar sin ann an àrd-sgoiltean. Anns a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan, tha feum air ath-thadhal air prionnsabalan fèin-luachaidh airson leasachadh, gus am bi stiùirichean sgoile agus luchd-teagaisg aig a h-uile ìre a' tuigsinn seo gu math, gu sònraichte ann an àrd-sgoiltean.

Tha beagan ùghdarrasan ionadail air dòigh-obrach stiùireadh siostam èifeachdach a leasachadh thar nan sgoiltean aca. Tha mòran a bharrachd ùghdarrasan ionadail ag obair a dh'ionnsaigh seo. Far a bheil an dòigh-obrach seo èifeachdach, tha ceannardan sgoile agus an sgiobaidhean luchd-obrach a' toirt dùbhlàn làidir agus taic dha chèile. Bidh iad a' co-obrachadh agus a' co-roinn cleachdadh agus a' faireachdainn gu bheil cumhachd aca atharrachadh foghlaim a stiùireadh agus a bhrosnachadh. Le bhith a' togail comais taobh a-staigh sgiobaidhean sgoile ann a bhith a' cleachdadh fèin-luachadh làidir, stèidhichte air dàta, air a neartachadh le measadh cho-aoisean, faodaidh e cuideachadh a thoirt do na h-ùghdarrasan ionadail uile cumail orra ag àrdachadh inbhean agus builean nas fheàrr a thoirt gu buil don chloinn is na daoine òga air fad, a dh'aindeoin buidseatan nas lugha agus àireamhan oifigearan ann am sgiobaidhean meadhanach.

A' toirt taic do sgoiltean gus càileachd foghlaim a leasachadh tro ionnsachadh proifeiseanta

Bidh na h-ùghdarrasan ionadail uile a' toirt seachad prògram de chothroman ionnsachaidh proifeiseanta a tha ruigsinneach don h-uile neach airson stiùirichean agus luchd-obrach ann an sgoiltean. Ann am beagan ùghdarrasan ionadail, bu chòir dèiligeadh ris a' chaochlaideachd ann an gabhail agus dol an sàs ann an ionnsachadh proifeiseanta thar sgoiltean.

Tha ro-innleachdan ionnsachaidh proifeiseanta stèidhichte no adhartach aig a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail. Tha na prògraman ionnsachaidh proifeiseanta seo farsaing agus fiosraichte le poileasaidh nàiseanta, agus prìomhachasan sgoile agus ionadail. Bidh sgiobaidhean meadhanach a' cleachdadh an eòlais a tha ri fhaotainn bho bhuidhnean nàiseanta agus bho raon de chom-pàirtichean gus an tairgse ionnsachaidh proifeiseanta

aca a neartachadh. Tha seo a' gabhail a-steach, ann am beagan ùghdarrasan, an tabhartas làidir a tha sgiobaidhean Seirbheisean Saidhg-eòlais Foghlaim a' dèanamh.

Bidh cha mhòr a h-uile ùghdarras ionadail gu gnìomhach a' brosnachadh agus ag adhartachadh co-roinn cleachdadh èifeachdach am measg sgoiltean agus a' togail chothroman airson seo ann an coinneamhan agus lionraidhean. Tha co-obrachadh, stèidhichte air dàimhean dearbhach agus earbsa dha chèile, aig cridhe leasachadh sgilean agus eòlas luchd-obrach aig gach ìre. Tha com-pàirteachadh luchd-obrach ann am buidhnean lionraidh na chleachdadh àbhaisteach anns cha mhòr a h-uile ùghdarras ionadail.

Tha a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail a' toirt seachad prògraman ionnsachaidh ceannardais a tha air an deagh stèidheachadh airson stiùirichean sgoile a tha ann an-dràsta agus a tha san amharc. Tha seo a' gabhail a-steach prògraman ceannardais nàiseanta agus tairgsean air an leasachadh gu h-ionadail. Bidh stiùirichean ùghdarrasan ionadail a' cleachdadh na ro-innleachd seo a' sìor fhàs èifeachdach gus an comas air stiùirichean sgoile fhadthad agus a chumail bhon luchd-obrach aca fhèin a leasachadh. Air feadh na h-Alba, tha feum air leantainn air adhart a' leasachadh modhan ionnsachaidh ceannardais àrd-inbhe, le fòcas air fèin-luachadh, airson stiùirichean meadhanach.

Feumaidh cairteal de dh'ùghdarrasan ionadail dòighean-obrach nas cruaidhe agus nas cunbhalaiche a leasachadh airson buaidh an ro-innleachdan ionnsachaidh proifeiseanta a mheasadh. Bu chòir seo a bhith a' gabhail a-steach a bhith a' cumail sùil air èifeachd ionnsachadh proifeiseanta a thaobh leasachadh càileachd ionnsachaidh is teagaisg agus àrdachadh coileanadh, gu sònraichte ann an roinn na h-àrd-sgoile.

Ann an ùghdarrasan ionadail dùthchail, tha co-theacs cruinn-eòlasach agus uallaichean ionmhais a' fàgail com-pàirt luchd-obrach ann an raon farsaing de ghnìomhachdan ionnsachaidh proifeiseanta dùbhlach. Bidh sgiobaidhean meadhanach agus luchd-obrach ann an sgoiltean a' cur fàilte air agus a' dealbhadh fhuasglaidhean didseatach cruthachail gus dèiligeadh ris na bacaidhean sin. Bidh tidsearan Gàidhlig a' cur gu mòr ri obair sgiobaidhean meadhanach ann am beagan ùghdarrasan ionadail. Gu tric bidh dreuchdan leasaichte aca airson Foghlam tro Mheadhan na Gàidhlig, taobh a-muigh na sgoile aca fhèin.

A' libhrigeadh taic agus dùbhlach uile-choitcheann don h-uile sgoil, agus/no taic chuimsichte do sgoiltean sònraichte gus càileachd foghlaim a leasachadh?

Tha frèam-obrach aig a h-uile ùghdarras ionadail gus taic a thoirt do leasachadh nan sgoiltean aca. Anns a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail, tha na frèaman-obrach sin soilleir, stèidhichte, agus freumhaichte ann an cleachdadh.

Tha beagan ùghdarrasan ionadail air ath-sgrùdadh a dhèanamh air na frèaman-obrach aca o chionn ghoirid gus leasachaidhean a dhèanamh no tha iad an-dràsta a' dèanamh sin.

Tha siostaman agus pròiseasan èifeachdach aig cha mhòr a h-uile ùghdarras ionadail nan àite gus ìrean iomchaidh de thaic is de dhùbhlach do sgoiltean fa leth a chomharrachadh agus a chur air dòigh. Bidh a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail a' toirt seachad comhairle shoilleir agus taic làidir do gach sgoil gus an cuideachadh gus leasachaidhean a dhèanamh. Ann am beagan ùghdarrasan ionadail, tha dìth mionaideachd agus cunbhalachd anns na pròiseasan sin gus leasachadh a dhèanamh tèarainte.

Tha prìomh àite aig oifigearan ùghdarrasan ionadail ann a bhith a' cumail sùil air coileanadh sgoile, a' comharrachadh chunnartan agus a' toirt taic do dh'atharrachadh is leasachadh.

Tha tuigse cheart aig a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail air coileanadh fa leth nan sgoiltean uile.

Bidh cha mhòr a h-uile ùghdarras ionadail a' cleachdadh modh-obrach stèidhichte air fianais gus sgoiltean a chomharrachadh a tha feumach air taic cuimsichte. Anns a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail, tha na modhan-obrach sin stèidhichte agus èifeachdach. Tha beagan ùghdarrasan ionadail ag aithneachadh gu bheil feum air neart nam modhan-obrach a bhios iad a' cleachdadh gus sgoiltean a chomharrachadh a tha feumach air taic cuimsichte.

Ann an timcheall air dàrna leth nan ùghdarrasan ionadail, tha planaichean gnìomh soilleir aig sgoiltean a tha a' faighinn taic cuimsichte no dian gus an tèid adhartas a thomhas gu làidir. Is e raon cumanta a tha seo airson tuilleadh leasachaidh thar ùghdarrasan ionadail.

Tha dùbhlain mòra mu choinneamh ùghdarrasan ionadail aig a bheil àireamh àrd de sgoiltean dùthchail, iomallach agus eileanach ann a bhith cumail conaltradh cunbhalach, pearsanta eadar a h-uile sgoil agus prìomh oifigear.

Molaidhean

Dèan cinnteach gum faigh a h-uile sgoil taic àrd-chàileachdail chunbhalach tro sholar làidir uile-choitcheann. Bu chòir seo lùghdachadh a dhèanamh air caochlaideachd taobh a-staigh agus thar ùghdarrasan ionadail agus builean cothromach fhaighinn do luchd-ionnsachaidh.

Airson sgoiltean a tha feumach air taic cuimsichte, cuir planadh gnìomh, sgrùdadh agus cunntachalachd làidir an gnìomh. Tha seo deatamach gus dèanamh cinnteach gu bheil leasachaidhean riatanach do luchd-ionnsachaidh air an dèanamh tèarainte.

Prìomhachas a thoirt do leasachadh ceannardais do stiùirichean meadhanach, gu sònraichte ann an àrd-sgoiltean, far nach eil builean leasachaidh cho cunbhalach, le fòcas air prionnsabalan fèin-luachaidh airson fèin-leasachadh.

Stèidhich prògram ionnsachaidh proifeiseanta nàiseanta airson prìomh oifigearan nan ùghdarrasan ionadail. Cuidichidh seo le bhith a' togail comas agus eòlas proifeiseanta ann an leasachadh sgoile agus taic èifeachdach agus cleachdaidhean dùbhlain.

Leasaich modalan taic sùbailte a fhreagras air feumalachdan sònraichte sgoiltean dùthchail, iomallach agus eileanach.

Cuir a-steach modhan co-obrachail ùghdarrasan ionadail gus cunntachalachd coitcheann a bhrosnachadh airson leasachadh sgoile, a' dèanamh cinnteach gu bheil iad sin stèidhichte gu cunbhalach ann am fèin-luachadh làidir, agus a' leantainn gu tuigse cheart air prìomhachasan leasachaidh fa leth agus coitcheann.

Leasaich cleachdadh ro-innleachdail dàta aig ìrean ùghdarrasan ionadail agus sgoile. Tha seo a' gabhail a-steach a bhith a' leasachadh comas luchd-obrach gus dàta a mhìneachadh gu h-èifeachdach agus a' cleachdadh lèirsinn stèidhichte air dàta airson fèin-luachadh, dealbhadh leasachaidh, agus riarachadh ghoireasan.

A' toirt taic do sgoiltean gus planadh leasachaidh agus aithris air inbhean agus càileachd èifeachdach a chur an sàs?

Tha gach ùghdarras ionadail a' toirt stiùireadh do sgoiltean air fèin-luachadh, dealbhadh leasachaidh agus inbhean agus aithris air càileachd. Mar as trice bidh seo a' gabhail a-

steach teamplaidean àbhaisteach a dh'fhaodadh stiùirichean sgoile a chleachdadh, eisimpleirean de dheagh chleachdadh agus raointean-ama airson a chrìochnachadh. Tha a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail a' toirt seachad stiùireadh agus comhairle coileanta a tha freumhaichte ann am frèam leasachadh càileachd ro-innleachdail, a tha a' mìneachadh lèirsinn nas fharsainge airson leasachadh sgoiltean. Anns na h-ùghdarrasan sin, tha eòlas fìor mhath aig prìomh oifigearan air na sgoiltean aca agus tha tuigse shoilleir aca air neartan, dùbhlain agus feumalachdan leasachaidh gach sgoil. Ann am planaichean leasachaidh, feumaidh ceannardan-sgoile sealltainn mar a dhèiligeas iad ri prìomhachasan ionadail cho math ri feumalachdan na sgoile aca fhèin.

Anns a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail, bidh oifigearan a' toirt raon de dhàta agus fiosrachadh mu choileanadh do chinn-sgoile gus am modhan fèin-luachaidh a stiùireadh. Tha seo a' gabhail a-steach dàta air làthaireachd, coileanadh agus cinn-uidhe adhartach aig ìrean ùghdarras ionadail, buidhnean agus sgoile agus airson coimeasan mas-fhìor. Tha ceannardan-sgoile ag aithris gu bheil an dàta seo gan cuideachadh gus coileanadh na sgoile aca fhèin a mheasadh agus a thomhas agus prìomhachasan leasachaidh iomchaidh a chomharrachadh airson na sgoile aca.

Ann am beag-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail, tha oifigearan ag aithneachadh gum faigheadh stiùirichean-sgoile buannachd bho tuilleadh taic ann a bhith a' measadh coileanadh sgoile nas cruaidhe mu choinneamh inbhean nàiseanta agus frèaman-obrach ionadail. Aig ìre na sgoile, chan eil pròiseasan planadh leasachaidh an-còmhnaidh a' leantainn gu builean nas fheàrr luath gu leòr. Chan eil luchd-obrach na sgoile an-còmhnaidh soilleir mu mar a tha prìomhachasan ùghdarras ionadail a' co-thaobhadh ri prìomhachasan sgoile fa leth.

Bidh oifigearan foghlaim a' toirt fios air ais sgrìobhte luachaidh don h-uile ceannard air dreachd phlanaichean leasachaidh sgoile agus aithisgean inbhean is càileachd anns a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail. Far a bheil cleachdadh nas èifeachdaiche, bidh sgiobaidhean meadhanach a' measadh càileachd an fhìos-air-ais seo gus dèanamh cinnteach gu bheil iad cunbhalachd san dòigh-obrach a tha iad a' cleachdadh. 'S e seo an ath cheum airson beag-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail. Chan eil cuid de stiùirichean sgoile an-còmhnaidh a' faireachdainn gu bheil cothromachd ann agus an aon ìre de dhian-chomas thar sgiobaidhean meadhanach.

Bidh beagan ùghdarrasan ionadail a' cleachdadh dòigh-obrach didseatach airson a bhith ag aithris do luchd-ùidh mu inbhean agus càileachd. Bidh a h-uile sgoil anns na h-ùghdarrasan ionadail sin a' toirt a-mach aithisgean inbhean agus càileachd mar fhoillseachaidhean eadar-obrachail, didseatach, seach mar phàipearan-sgrìobhaidh. Tha ceannardan-sgoile ag aithris gu bheil pàrantan, luchd-teagaisg agus luchd-ionnsachaidh air fàilte a chur air an stoidhle aithris seo a tha nas beothaile agus nas in-ghabhalach. Bidh tidsearan agus luchd-ionnsachaidh a' cur ris an aithisg inbhean is càileachd tro bhideothan, pod-chraodhlaidhean agus dealbhan. Mar thoradh air an sin, tha coimhearsnachdan sgoile nas fharsainge a-nis an sàs gu gnìomhach ann am pròiseasan planadh leasachadh sgoile. Tha iad an sàs ann a bhith ag aithneachadh agus a' comharrachadh soirbheasan agus ann a bhith a' comharrachadh nan ath cheumannan. Tha ceannardan-sgoile agus luchd-teagaisg ag aithris gu bheil an dòigh-obrach chunbhalach seo a' cuideachadh le bhith a' leasachadh cearcall soilleir de phlanadh leasachaidh agus aithris air inbhean thar sgiobaidhean sgoile.

Com-pàirteachadh stiùirichean sgoile

Tha cha mhòr a h-uile ùghdarras ionadail a' toirt a-steach ceannardan-sgoile ann a bhith ag ath-sgrùdadh agus ag ùrachadh mhodhan airson planadh leasachaidh agus inbhean agus

aithris càileachd. Tha seo a' gabhail a-steach tro sgrùdaidhean, buidhnean-obrach agus tro choinneamhan cunbhalach ceannardan.

Tha cha mhòr a h-uile ùghdarras ionadail a' toirt taic do na ceannardan aca gu bhith ag obair còmhla ann an cruinneachaidhean, triùirean no ceathraich gus raointean leasachaidh coitcheann a stiùireadh. Bidh ùghdarrasan ionadail a' co-roinn coileanadh agus dàta eile thar sgoiltean clustair. Bidh ceannardan-sgoile a' cleachdadh an dàta seo gus coimeas a dhèanamh agus meòrachadh air coileanadh na sgoile aca fhèin. Ann am beag-chuid de dh'ùghdarrasan, tha obair ri dhèanamh fhathast gus measadh a dhèanamh air èifeachdas an dòigh-obrach seo a thaobh leasachadh sgoiltean fa-leth.

Ann an a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail, thathar a' brosnachadh stiùirichean sgoile a bhith an sàs ann an gnìomhan leasachaidh taobh a-muigh an ionadan fhèin. Tha na cothroman sin a' gabhail a-steach a bhith nam buill de sgiobaidhean fèin-luachaidh dearbhte agus lèirmheasan sgoile agus a bhith an sàs ann am measadh cho-aoisean air planaichean leasachaidh sgoile agus aithisgean coitcheann agus càileachd. Ann am beagan ùghdarrasan, tha iad cuideachd a' gabhail a-steach stiùirichean sgoile ag obair thar roinnean na bun-sgoile agus na h-àrd-sgoile.

A' cleachdadh dàta bho phlanaichean leasachaidh sgoile agus aithisgean inbhean is càileachd gus co-dhùnaidhean ro-innleachdail agus taic bhon ùghdarras ionadail a stiùireadh

Ann an a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail, bidh oifigearan a' cruinneachadh fiosrachadh bho phlanaichean leasachaidh sgoiltean fa-leth agus aithisgean inbhean agus càileachd gus raointean coitcheann de dheagh chleachdadh, prìomhachas agus feum a chomharrachadh. Bidh iad a' cleachdadh an fhiosrachaidh seo gu fìor èifeachdach gus fiosrachadh a thoirt do cho-dhùnaidhean ro-innleachdail mu phrìomhachasan ùghdarras ionadail, riatanasan airson ionnsachadh proifeiseanta agus taic cuimsichte do sgoiltean. Tha seo a' cuideachadh stiùirichean agus oifigearan anns na h-ùghdarrasan sin gus inbhean àrda a th' ann mar-thà a chumail suas, agus gus tuilleadh leasachaidh fhaighinn air càileachd foghlam sgoile do chloinn is dhaoine òga.

Airson a' bheag-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail, bu chòir do luchd-obrach meadhanach beachdachadh air dòighean anns am faod iad co-roinn le stiùirichean sgoile mar a tha dealbhadh leasachadh sgoile agus neo-mhearachdachd am fèin-luachaidh a' cur gu dìreach ri plana leasachaidh na seirbheis san fharsaingeachd. Tha cothrom ann do dh'ùghdarrasan ionadail am pròiseas seo a dhèanamh nas soilleire do stiùirichean sgoile.

Tha a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail air comharrachadh gu bheil feum air obrachadh le stiùirichean sgoile gus taic a thoirt dhaibh ann a bhith a' cleachdadh sgrìobhadh measaidh. Tha iad cuideachd a' toirt barrachd dùbhlàn do cheannardan mun fhianais a bhios iad a' cleachdadh gus taic a thoirt do na measaidhean aca fhèin air càileachd an fhoghlaim.

Ann am beagan ùghdarrasan, tha stiùirichean sgoile nam prìomh bhuill de bhùird riaghlaidh agus a' toirt seachad comhairle agus stiùireadh air èifeachdas poileasaidh agus cleachdadh ùghdarrasan ionadail, a' gabhail a-steach modhan leasachadh sgoile. Tha na modhan co-obrachail seo a' cuideachadh le bhith a' togail comas cheannardan-sgoile gus buaidh bhuilean dealbhaichte air leasachadh sgoile a mheasadh. Tha seo a' cur ri faireachdainn de fhìor obair com-pàirteachais agus spèis dha chèile eadar àrd-stiùirichean ùghdarrasan ionadail agus stiùirichean sgoile.

Cosnachadh luchd-ùidhe

Tha modhan stèidhichte aig a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail airson pàrantan, luchd-ionnsachaidh, Buill Thaghte agus comainn phroifeiseanta a thoirt a-steach ann a bhith a' fiosrachadh poileasaidh agus obair sgiobaidhean meadhanach. Thug galar mhòr-sgaoilte COVID-19 buaidh mhòr air na dòighean anns an robh a h-uile ùghdarras ionadail an sàs ann am buidhnean luchd-ùidh, agus chaidh mòran fhòraman a stad. Anns na beagan bhliadhnaichean a dh'fhalbh, tha cuid de dh'ùghdarrasan air roghnachadh dòighean measgaichte a chumail airson conaltradh a chaidh a stèidheachadh aig amannan a' ghlasadh-sluaigh. Tha beagan ùghdarrasan ionadail an dùil a-nis cuid de fhòraman agus buidhnean luchd-ùidh ath-shuidheachadh.

Anns cha mhòr a h-uile ùghdarras ionadail, thuir Pàrtaidh Oifigearan agus Buill Thaghte gu robh dàimhean obrach buannachdail agus adhartach aca. Tha Buill Thaghte a' cur luach air an fhiosrachadh ùineail agus a' chomhairle phroifeiseanta a gheibh iad bho àrd-stiùirichean. Ann am beagan ùghdarrasan ionadail, bidh oifigearan a' toirt seachad seiseanan trèanaidh do Bhuill Thaghte, mar eisimpleir air eadar-mhìneachadh dàta coileanaidh agus air a' Ghàidhlig. Tha Buill Thaghte a' cur luach air an dòigh-obrach seo, agus tha iad a' faireachdainn gu bheil iad a' faighinn fiosrachadh nas fheàrr mu choileanadh na sgoile agus dleastanasan reachdail. Nuair a bha sinn a' tadhal air ùghdarrasan ionadail, thog Buill Thaghte anns a h-uile ùghdarras ionadail an draghan mun t-suidheachadh fiosgail a bha gu math dùbhlach agus na gearraidhean air buidseatan foghlaim agus cuid de sheirbheisean mar thoradh air. Bidh sgiobaidhean meadhanach agus stiùirichean sgoile air feadh na h-Alba a' co-roinn nan draghan sin.

Far a bheil cleachdadh èifeachdach, bidh stiùirichean ùghdarrasan ionadail a' cumail choinneamhan cunbhalach le cathraichean Chomhairlean Phàrant. Còmhla, bidh iad a' beachdachadh air fiosrachadh mu phrìomhachasan foghlaim agus ro-innleachdan gus dol an sàs phàrantan ann an co-dhùnaidhean a mheudachadh. Ann an eisimpleirean eile, bidh oifigearan conaltraidh phàrantan ag obair le Comhairlean Phàrant gus cleachdadh co-roinnte a bhrosnachadh thar sgoiltean. Ann am beagan ùghdarrasan ionadail, thathar a' toirt cuireadh do phàrantan cuideachadh le cumadh a thoirt air poileasaidh agus cleachdadh, mar eisimpleir ath-sgrùdadh air modhan-obrach a thaobh in-ghabhail agus cothromachd.

Ann am beag-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail, tha dòigh-obrach freumhaichte a thaobh conaltradh le luchd-ùidh. Bidh àrd-stiùirichean ùghdarrasan ionadail a' toirt ùine airson èisteachd ri beachdan luchd-ionnsachaidh. Bidh oifigearan foghlaim a' cruinneachadh bheachdan chloinne agus dhaoine òga tro na gnìomhan gealltanais càileachd aca, a' gabhail a-steach tursan sgoile agus lèirmheasan cuspaireil. Bidh conaltradh le luchd-ionnsachaidh uaireannan air a bhrosnachadh tro ionnsachadh is leasachadh coimhearsnachd (CLD) agus com-pàirtichean san treas roinn. Ann am beagan ùghdarrasan ionadail, tha beachdan chloinne agus dhaoine òga air fiosrachadh a thoirt do bhuileachadh phrìomhachasan air feadh na comhairle, leithid dèiligeadh ri bochdainn agus An Gealladh.

Eisimpleir chleachdaidh

Siorrachd Rinn Friù an Ear

Bidh an t-ùghdarras ionadail a' brosnachadh co-obrachadh leis an luchd-ùidh uile, gu sònraichte luchd-ionnsachaidh, mar rud a tha riatanach airson fèin-luachadh. Bidh Stiùiriche an Fhoghlaim a' conaltradh gu cunbhalach le clann agus daoine òga bho gach sgoil gus am beachdan fhaighinn air raon de chuspairean. Bidh an t-ùghdarras ionadail a' cruinneachadh fiosrachadh bho shuirbhidhean a rinn clann agus daoine òga ann an sgoiltean. Tro mhodh-obrach Ceannardan Ionnsachaidh Òga, tha clann agus daoine òga a' faighinn tuigse air mar

a nì iad measadh air taobhan den sgoil aca fhèin agus de sgoiltean eile. Tha dreachan de phlanaichean leasachaidh sgoile a tha freagarrach do sgoilearan is pàrantan rim faighinn anns a h-uile sgoil. Tha seo a' toirt taic do chlann, daoine òga agus pàrantan gus tuigse nas fheàrr fhaighinn air leasachadh sgoile. Tha pàrantan a' cur fàilte air na planaichean leasachaidh sgoile seo agus aithisgean inbhean is càileachd a tha a' seachnadh sglèò-chainnt foghlaim.

Comhairle Inbhir Chluaidh

Bidh àrd-stiùirichean Seirbheis Foghlaim a' coinneachadh gu cunbhalach ri buidhnean fòcais de luchd-ionnsachaidh bho air feadh an ùghdarras ionadail. Mar thoradh air an sin, tha eisimpleirean soilleir ann de leasachaidhean air eòlasan luchd-ionnsachaidh a tha fiosraichte agus air an stiùireadh le clann agus daoine òga. Tha iad sin a' gabhail a-steach dreuchdan luchd-ionnsachaidh ann a bhith a' cumadh dhòighean-obrach airson litearrachd cinnidh a thogail ann an sgoiltean. Tha dàimh obrach làidir aig ceannardan ùghdarrasan ionadail cuideachd ri comainn proifeiseanta thidsearan.

Dh'obraich comainn phroifeiseanta leis an ùghdarras gus clàradh agus aithris thachartasan a leasachadh. Tha na leasachaidhean seo a' ciallachadh gun gabh gnìomhan nas èifeachdaiche a dhèanamh gus sùil a chumail air tachartasan agus dèiligeadh riutha. Tha na dàimhean cuideachail seo a' toirt taic don ùghdarras ionadail agus a sgoiltean gluasad air adhart le atharrachadh agus leasachaidhean gu h-èifeachdach

Comhairle Siorrachd Rinn Friù

Mar phàirt de thargaid an ùghdarras ionadail gus togail air modhan-obrach in-ghabhalach, thathar a' toirt cuireadh do phàrantan chloinne le feumalachdan taic a bharrachd (FTB) a dhol gu saor-thoileach mar Thosgair Phàrant. Tha pàirt chudromach aig Tosgair Phàrant Siorrachd Rinn Friù ann a bhith a' comhairleachadh oifigearan foghlaim nuair a thathar a' cruthachadh no ag ath-sgrùdadh poileasaidh agus cleachdaidhean ùghdarrasan ionadail a thaobh in-ghabhail agus FTB. Bidh iad a' coinneachadh ceithir tursan sa bhliadhna gus beachdachadh air cùisean a tha a' tighinn am bàrr agus gus beachdachadh air iomairtean ùghdarrasan ionadail. Is e eisimpleir den cho-chomhairle agus den cho-obrachadh seo leasachadh poileasaidh an ùghdarras ionadail airson eadar-ghluasadan. Tha Tosgair Phàrant a' faireachdainn gu bheil fìor ghuth aca ann a bhith a' riochdachadh theaghlaichean chloinne le FTB, agus ann a bhith ag innse mu na h-ullachaidhean agus na dòighean-obrach sònraichte a tha tric a dhìth.

Comhairle Baile Dhùn Èideann

Bidh an Stiùiriche agus Ceannardan Foghlaim ag obair gu dlùth le Buill Thaghte. Tha iad air dàimhean adhartach, cuideachail a stèidheachadh. Bidh oifigearan foghlaim a' libhrigeadh sreath de bhùthan-obrach do Bhuill Thaghte, gus taic a thoirt dhaibh ann a bhith a' tuigsinn siostaman agus poileasaidh leasachadh sgoile. Mar eisimpleir, tha oifigearan foghlaim air seiseanan a chumail do Bhuill Thaghte air eadar-mhìneachadh dàta air Insight (an inneal measaidh proifeasanta airson mion-sgrùdadh dàta coileanaidh san ìre as sine), air Foghlam tro Mheadhan na Gàidhlig, agus plana reachdail an ùghdarras ionadail airson Gàidhlig. Tha Buill Thaghte a' bruidhinn gu mòr air an taic seo ann a bhith gan cuideachadh gus co-dhùnaidhean fiosraichte a dhèanamh gus tuilleadh leasachaidh a dhèanamh air builean do chlann is daoine òga.

Comhairle Siorrachd Dhùn Bhreatann an Iar

Tha oifigearan air co-obrachadh le stiùirichean sgoile gus Frèam Leasachaidh Comhairle Siorrachd Dhùn Bhreatainn an Iar a leasachadh. Tha am frèam-obrach a' mìneachadh gu soirbheachail na tha an t-ùghdarras ionadail a' sùileachadh airson fèin-luachadh, gealltanais càileachd agus leasachadh. Tha am Bòrd Sàr-mhathais is Co-ionannachd, a tha a' gabhail a-steach oifigearan ann an sgiobaidhean meadhanach agus stiùirichean sgoile, a' toirt riaghladh cudromach do cheannardan-sgoile, prìomh stiùirichean foghlaim agus buill thaghte. Tha stiùirichean sgoile ag aontachadh gu bheil am frèam-obrach agus an dòigh riaghlaidh air a bhith luachmhor ann a bhith gan cuideachadh gus fòcas a chumail air leasachadh taobh a-staigh co-theacs coimhearsnachd na sgoile aca.

Tha an com-pàirteachas làidir eadar oifigearan agus sgoiltean, còmhla ri obair a' Bhùird Sàr-mhathais is Co-ionannachd, a' cuideachadh stiùirichean sgoile gus na h-inbhean agus na dùilean a tha air am mìneachadh san fhrèam-obrach a choileanadh.

“Tha ceannardan-sgoile fortanach a bhith ag obair le sgioba sgoinneil de àrd-mhanaidsearan, aig a bheil eòlas air na sgoiltean aca. Tha spionnadh leantainneach ann airson leasachadh, tha co-obrachadh air a bhrosnachadh, agus tha deagh chleachdadh air a cho-roinn.”

Ceannard-sgoile

“Is e prìomh neart an ìre gu bheil sinn eòlach air na sgoiltean againn agus gu bheil sinn ag obair ann an com-pàirteachas gus taic a thoirt do leasachadh. Chan eil cothromachadh taic is dùbhlann foirmeil. Bidh sinn a' coinneachadh ri sgoiltean 'far a bheil iad' agus tha taic air a dhealbhadh a rèir feumalachdan sgoiltean fa-leth.”

Manaidsear foghlaim

“Tha a bhith nam bhall den Bhòrd Sàr-mhathais agus Leasachadh Co-ionannachd air fìor shealladh a thoirt dhomh air ro-innleachdan leasachaidh an ùghdarras ionadail. Tha an oidhirp aca gus co-obrachaidhean ceannardan a bhith a' riochdachadh gach coimhearsnachd ionnsachaidh ionadail a' toirt deagh bhuidhe, a' toirt cothrom do stiùirichean sgoile obrachadh còmhla air iomairtean leasachaidh agus mar sin a' togail èifeachd coitcheann.”

Ceannard-sgoile

A' toirt taic do leasachadh tro fhèin-luachadh agus gealltanais càileachd

Dòighean gus measadh a dhèanamh air coileanadh na sgoile agus ath-sgrùdadh càileachd an fhoghlaim

Tha siostaman stèidhichte aig a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail airson sgrùdadh agus measadh càileachd an t-solair foghlaim sna sgoiltean aca, ach tha èifeachdas nan siostaman sin measgaichte. Am measg nam feartan cumanta de chleachdadh èifeachdach agus freumhaichte tha:

- prògraman de thursan foirmeil le oifigearan gu gach sgoil tron bhliadhna
- còmhraidhean cunbhalach eadar oifigearan agus stiùirichean sgoile mu choileanadh agus dàta eile

- ath-sgrùdaidhean sgoile, gu tric a' gabhail a-steach stiùirichean sgoile co-aoisean

Fhuair sinn a-mach gun robh cleachdadh fìor èifeachdach ann am beagan a bharrachd air leth nan ùghdarrasan ionadail. Anns na h-ùghdarrasan sin, tha eòlas fìor mhath aig oifigearan an ùghdarras ionadail air na sgoiltean aca agus tha tuigse shoilleir aca air neartan, dùbhlain agus feumalachdan leasachaidh gach sgoil.

Tha stiùirichean sgoile a' faireachdainn gu bheil iad a' faighinn deagh thaic agus dùbhlain làidir bho oifigearan an ùghdarras ionadail. Tha an com-pàirt aca ann an sgrùdaidhean gealltanais càileachd ann an sgoiltean eile a' cuideachadh le bhith a' togail comas proifeiseanta agus a' cur ri cruthachadh tuigse cho-roinnte air inbhean nàiseanta thar sgiobaidhean ùghdarras ionadail agus sgoile.

Uile gu lèir, bu chòir don mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail cumail orra a' leasachadh mhodhan coileanta airson measadh a dhèanamh air èifeachdas an ro-innleachdan leasachadh càileachd. Tha seo a' gabhail a-steach a bhith a' cur an gnìomh modhan-obrach nas làidire gus obair sgiobaidhean meadhanach a mheasadh, leithid cho ceart agus a tha oifigearan a' measadh coileanadh sgoile, agus càileachd an fhìos-air-ais a bheir iad do cheannardan-sgoile. Tha seo riatanach gus dèanamh cinnteach à cunbhalachd nas fheàrr, tuigse cho-roinnte, agus dòigh-obrach cothromach thar sgiobaidhean meadhanach.

Ann am beagan ùghdarrasan, tha beag-chuid de cheannardan a' faireachdainn gu bheil càileachd an taic agus an dùbhlain a fhuair iad bho phrìomh oifigearan neo-chunbhalach no nach eil làidir no tric gu leòr airson an cuideachadh le leasachadh.

Tha beagan ùghdarrasan ionadail air comharrachadh gu bheil feum air na siostaman aca airson luachadh agus ath-sgrùdadh coileanadh sgoile a neartachadh. Anns na h-ùghdarrasan sin, tha comharran tràth ann gu bheil dòighean ùra adhartach gan cur an gnìomh. Mar eisimpleir, tha frèaman-obrach ùraichte airson leasachadh a' toirt seachad stiùireadh agus dùilean nas soilleire, a' gabhail a-steach soilleireachd air dreuchdan agus dleastanasan prìomh oifigearan agus stiùirichean sgoile. Tha comas aig na modhan sin taic a thoirt do chearcall nas èifeachdaiche de leasachadh leantainneach.

A' luachadh agus a' leasachadh càileachd an ionnsachaidh, an teagaisg agus a' mheasaidh

Faodaidh beag-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail sealltainn tro dhàta làidir gu bheil an ro-innleachd gealltanais càileachd aca a' toirt taic dhìreach do sgoiltean gus càileachd an ionnsachaidh, an teagaisg agus a' mheasaidh a leasachadh. Tha mòran a bharrachd ùghdarrasan ionadail a' leasachadh agus a' neartachadh an siostaman gus seo a choileanadh.

Far a bheil cleachdadh air a dheagh stèidheachadh, freumhaichte agus a' leantainn gu deagh bhuidhe, tha tuigse cho-roinnte eadar prìomh oifigearan agus stiùirichean sgoile gu bheil càileachd an ionnsachaidh, an teagaisg agus am measadh ceangailte gu dìreach ri builean do luchd-ionnsachaidh. Tha fòcas soilleir air leasachadh càileachd an ionnsachaidh, an teagaisg agus a' mheasaidh ann an obair prìomh oifigearan. Mar eisimpleir, rè tursan dearbhaidh càileachd sgoiltean, taobh a-muigh prògraman cuairteachaidh de sgrùdadh sgoile 'domhainn', bidh oifigearan gu riaghailteach:

- a' coimhead air ionnsachadh agus teagasg
- a' bruidhinn ri buidhnean fòcais de chloinn is dhaoine òga
- a' coinneachadh ri buidhnean luchd-obrach airson beachdachadh air leasachaidhean ann an eòlas-teagaisg

- gu cudromach, a' co-roinn teachdaireachdan mu na fhuair iad a-mach le sgiobaidhean sgoile.

Ann am beag-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail, tha dòighean-obrach soilleir agus freumhaichte ann a thaobh a bhith a' cleachdadh dàta làidir agus earbsach gus fiosrachadh a thoirt do cho-dhùnaidhean, poileasaidh agus cleachdadh. Tha mòran ùghdarrasan ionadail eile a' leasachadh agus a' meudachadh am pròiseasan san raon seo. Ann an ùghdarrasan ionadail far a bheil seo ag obair gu sònraichte math, tha sgiobaidhean meadhanach a' toirt prìomhachas do leasachadh comas ceannardan sgoile agus luchd-obrach gus dàta a chleachdadh gu h-èifeachdach gus builean a leasachadh do chloinn is dhaoine òga. Mar eisimpleir, tha 'stiùirichean dàta' no 'curaidhean dàta' anns gach sgoil air an trèanadh agus a' faighinn taic gus dàta a mhìneachadh agus a chleachdadh agus deagh obair a sgaoileadh.

Bidh oifigearan ann am sgiobaidhean meadhanach a' coinneachadh gu cunbhalach ri stiùirichean sgoile thar na bliadhna sgoile gus beachdachadh air raon de dhàta coileanadh, làthaireachd agus às-dùnadh gus coileanadh na sgoile a dhearbhadh agus dè cho math 's a tha an sgoil a' dol am feabhas. Ann am beag-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail, tha cothrom aig ceannardan-sgoile air dàta a chleachdadh airson an sgìre agus an ùghdarras aca, a bharrachd air an sgoil aca fhèin. Tha seo a' cuideachadh le bhith a' toirt taic do fheallsanachd co-èifeachdais agus fèin-luachadh co-roinnte airson leasachadh. Tha beag-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail air comharrachadh gu bheil feum air leantainn air adhart a' leasachadh cleachdadh dàta thairis air na sgiobaidhean meadhan is sgoile aca.

Ann am beag-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail, tha fianais a' sealltainn gu bheil modhan ro-innleachdail a' leasachadh inbhean ann an ionnsachadh, teagasg agus measadh ann am bun-sgoiltean, ach nas lugha ann an àrd-sgoiltean. Tha feum air dèanamh cinnteach gu bheil cleachdadh ann am fèin-luachadh èifeachdach agus làidir airson leasachadh air a cho-roinn tarsainn, agus eadar, bun-sgoiltean agus àrd-sgoiltean. Cuidichidh ionnsachadh proifeasanta do stiùirichean sgoile, a' gabhail a-steach stiùirichean meadhanach ann an àrd-sgoiltean, gus seo a choileanadh.

Tha taic shusbainteach, shònraichte aig ùghdarrasan ionadail aig a bheil co-roinnean nas àirde de luchd-labhairt agus luchd-ionnsachaidh na Gàidhlig do sgoiltean a tha a' tabhann Foghlam tro Mheadhan na Gàidhlig. Anns a' chleachdadh as èifeachdaiche, bidh sgiobaidhean meadhanach a' toirt fios air ais do sgoiltean air feartan sònraichte Foghlam tro Mheadhan na Gàidhlig agus air dòighean-teagaisg. Bidh iad a' cleachdadh raon de ro-innleachdan luachaidh, leithid tadhal air clasaichean, a' mion-sgrùdadh obair luchd-ionnsachaidh agus a' measadh adhartas luchd-ionnsachaidh tro bhuidhnean fòcais.

Ceannardas siostaim

Tha beagan ùghdarrasan ionadail air obair chudromach a dhèanamh thar nam bliadhnachan mu dheireadh gus dòighean-obrach stiùireadh siostam a leasachadh. Anns na h-ùghdarrasan sin, tha dàimhean dearbhach agus èifeachdach mar bhunait ri obair an luchd-obrach air fad. Tha seo ag èirigh bho cheannardas làidir, ro-innleachdail, a' toirt air adhart sealladh coitcheann air a dheagh thuigsinn airson leasachadh coitcheann. Tha àrd-stiùirichean, oifigearan agus ceannardan ùghdarrasan ionadail a' faireachdainn gu làidir gu bheil cultar de dh'earbsa, spèis agus chumhachd aig cridhe stiùireadh siostam èifeachdach. Am measg nan adhbharan airson ùghdarrasan ionadail a bhith a' gabhail ris an dòigh-obrach seo tha leasachadh lèirsinn airson dealas coitcheann gus inbhean àrdachadh. Ach, tha iad cuideachd a' toirt a-steach gu bheil cuingeadan ionmhais a' ciallachadh gu bheil an àireamh de luchd-obrach ann an sgiobaidhean meadhanach, anns cha mhòr a h-uile sgìre, a' dol sìos. Mar sin, tha togail comas taobh a-staigh sgiobaidhean sgoile ann a bhith a' cleachdadh fèin-luachadh làidir, air a stiùireadh le dàta, air a neartachadh le co-obrachadh le co-aioisean, a' cuideachadh nan ùghdarrasan ionadail sin gus cumail orra ag àrdachadh inbhean agus builean nas fheàrr a thoirt gu buil do chloinn is dhaoine òga.

Tha prìomh phrionnsabalan airson buileachadh soirbheachail oidhirpean coitcheann mar seo gus a h-uile sgoil a leasachadh a' gabhail a-steach dèanamh cinnteach gu bheil tuigse cho-roinnte thar gach sgoil air an adhbhar agus an fheallsanachd airson leasachadh co-obrachail agus cunntachalachd coitcheann. A' togail air an tuigse cho-roinnte seo, feumaidh stiùirichean sgoile a bhith sgileil ann am fèin-luachadh làidir agus ceart, stèidhichte air breithneachaidhean ceart agus dàta earbsach. Feumaidh dàimhean a bhith làidir gu leòr airson gum faigh stiùirichean sgoile buannachd bho bhith a' toirt seachad, a' faighinn agus a' cur an gnìomh fios air ais cuideachail bho an co-aioisean. Tha a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail a' dèanamh obair dheimhinneach a dh'ionnsaigh na h-amasan sin a choileanadh.

Eisimpleir chleachdaidh

Comhairle Lodainn an Ear

Tha modail Sgoiltean Fèin-leasachaidh (SFL) an ùghdarras ionadail a' cruthachadh cultar far a bheil stiùirichean sgoile a' faireachdainn gu bheil cumhachd aca slighe leasachaidh na sgoile aca fhèin a stiùireadh agus prìomh àite a bhith aca ann a bhith a' toirt taic do leasachadh chàich. Tha an dòigh-obrach seo a' toirt deagh bhuidh air leasachadh cultar làidir de cho-obrachadh proifeiseanta. Tha ceannardan-sgoile a' cur fàilte air na cothroman a bhith ag obair ann an com-pàirteachas le luchd-obrach ann an sgoiltean eile, agus leis an oifigear leasachaidh càileachd ceangail aca, gus taic a thoirt do leasachadh. Ged a tha modal SFL a' riochdachadh tasgadh mòr ùine, tha ceannardan-sgoile a' cur luach air an dòigh-obrach seo agus an eadar-dhealachadh a tha e a' dèanamh air builean chloinne is dhaoine òga.

Comhairle na h-Eaglaise Brice

Tha leasachadh 'com-pàirtichean càileachd' a' cur ri taic choitcheann agus cuimsichte an ùghdarras ionadail airson sgoiltean. Bidh ceannardan-sgoile a ghabhas an dreuchd mar 'luchd-caidreachais càileachd' a' cleachdadh an sgilean, an eòlas agus am fiosrachadh proifeiseanta gus taic agus dùbhlann a thoirt do stiùirichean sgoile co-aioisean. Ann an suidheachadh ionmhais dùbhlannach, tha an dòigh-obrach seo a' cuideachadh le bhith ag àrdachadh comais air feadh an

ùghdarras ionadail, le fòcas sònraichte air fèin-luachadh èifeachdach airson leasachadh sgoile.

Comhairle Fhìobha

Tha ‘Siostam Ionnsachaidh Lìonra Fèin-leasachaidh’ an ùghdarras ionadail a’ brosnachadh fèin-luachadh leantainneach airson leasachadh. Tha na ceannardan uile a’ faighinn buannachd bho lìonra farsaing de thaic agus de dhùbhlann aig ìrean ùghdarras ionadail, sgìreil, buidhnean agus sgoiltean. Tha am frèam rianail seo a’ togail air cultar de leasachadh leantainneach ann an càileachd an fhoghlaim. Tha an siostam ag amas air a’ bheirteas de sgilean agus eòlas a tha ann aig gach ìre den ùghdarras ionadail a chleachdadh, a’ toirt taic do bhith a’ toirt cumhachd do stiùirichean sgoile tro obair làidir com-pàirteachais agus co-obrachadh a tha ag amas air builean. Bidh oifigearan an ùghdarras ionadail a’ gabhail pàirt taobh a-staigh buidhnean agus lìonraidhean cuimsichte gus taic agus dùbhlann uile-choitcheann a sholarachadh.

Comhairle Siorrachd Rinn Friù

Tha ro-innleachd dàta soilleir agus fìor èifeachdach aig an ùghdarras ionadail a tha mar bhunait ri obair a h-uile neach. Tha an ro-innleachd soirbheachail ann a bhith a’ dèanamh cinnteach gu bheil dàta làidir ruigsinneach do luchd-cleachdaidh, tidsearan, stiùirichean sgoile agus oifigearan foghlaim. Tha deas-bhòrd dàta airson gach sgoil a’ toirt seachad beairteas de dhàta a dh’fhaodar a cheasnachadh ann an diofar dhòighean. Tha an ro-innleachd dàta a’ toirt seachad prògram farsaing de leasachadh sgilean do luchd-cleachdaidh, tidsearan, stiùirichean sgoile agus oifigearan foghlaim. Mar thoradh air an sin, tha cleachdadh dàta stèidhichte gu daingeann ann an obair a h-uile neach. Tha co-dhùnaidhean, leasachadh cleachdadh agus eadar-theachdan aig ìrean sgoile agus ùghdarras ionadail stèidhichte air fianais dàta làidir. Tha seo a’ leantainn gu builean foghlaim làidir airson clann agus daoine òga.

Comhairle Siorrachd Àir a Deas

Bidh oifigearan ùghdarrasan ionadail ag obair gu h-èifeachdach le raon de cho-obraichean, a’ gabhail a-steach ceannardan-sgoile agus tidsearan gus dòighean-obrach a cho-dhealbhadh gus càileachd an ionnsachaidh, an teagaisg agus am measadh ann an sgoiltean a luachadh. Tha seo a’ cuideachadh gus leasachadh a thoirt gu buil san raon seo thar sgoiltean. Ann an roinn na h-àrd-sgoile, tha an t-ùghdarras ionadail air lìonraidhean chuspairean a neartachadh airson stiùirichean agus tidsearan cuspaireil. Is e fòrman cunbhalach, dealbhaichte a tha seo airson stiùirichean agus tidsearan cuspaireil gus deagh chleachdadh a cho-roinn agus cunbhalachd a leasachadh a thaobh modhan ionnsachaidh, teagaisg agus measaidh. Tha an leasachadh a chaidh a dhèanamh o chionn ghoirid air cuairtean gealltanas càileachd roinnean cuspaireil air an deagh phlanadh a’ cuideachadh le bhith a’ cruthachadh cultar de bhith a’ co-roinn cleachdadh èifeachdach thar sgoiltean agus a’ cumail suas tuigse cho-roinnte mu inbhean àrda ris am biodh dùil.

Comhairle Siorrachd Dhùn Bhreatann an Iar

Tha tursan Sgrùdaidh Meudaichte, Gníomh Co-obrachail (SMGC) nam feart cudromach de fhrèam gealltanas càileachd an ùghdarras ionadail agus a’ cur ri prògram farsaing de sgrùdadh sgoiltean. Is e ‘dàibhean domhainn’ a th’ ann an tursan SMGC air raon de dh’obair sgoile. Bidh stiùirichean sgoile a’ comharrachadh

raon airson aire chuimsichte. Bidh sgioba de dh'oifigearan foghlaim agus àrd-stiùirichean bho sgoiltean eile a' tadhal air an sgoil airson latha. Bheir iad sealladh cothromach agus fios air ais cuideachail air fèin-luachadh na sgoile. Bidh stiùirichean sgoile gu tric a' taghadh raon cleachdaidh a tha iad a' faireachdainn a tha feumach air tuilleadh leasachaidh. Tha iad ag aithris gu bheil com-pàirt anns a' chòmhradh thaiceil is làidir air leth cuideachail ann a bhith a' co-dhùnadh na h-ath cheumannan leasachaidh. Am measg eisimpleirean de raointean cleachdaidh a tha stiùirichean sgoile air taghadh airson tadhal ESCA tha:

- dìon
- Solarachadh FTB
- measadh ìrean Curraicealam airson Sàr-mhathais
- cleachdadh dàta gus fiosrachadh a thoirt do leasachadh
- càileachd àrainneachdan ionnsachaidh
- cleachdadh Maoineachadh Cothromais nan Sgoilearan gus beàrn coileanaidh co-cheangailte ri bochdainn a dhùnadh.

Comhairle Lodainn an Iar

Mar thoradh air measadh agus lèirmheas an ùghdarras ionadail air FTB thar a sgoiltean thàinig dòigh ro-innleachdail airson taic a thoirt do ionnsachadh, teagasg agus measadh ann an seòmraichean-teagaisg. Tha feumalachdan taic a bharrachd air am prìomhachasadh mar stiùir leasachadh càileachd anns a h-uile sgoil. Tha fòcas soilleir air a bhith a' stèidheachadh phrionnsabalan in-ghabhail agus cothromachd taobh a-staigh seòmraichean-teagaisg prìomh-shruthach thar sgoiltean Lodainn an Iar. Tha lionra 'tosgair in-ghabhail' a' ceangal luchd-teagaisg aig a bheil ùidh agus sgilean ann an dòighean-teagaisg FTB air feadh an ùghdarras ionadail. Bidh cùrsaichean, tachartasan trèanaidh agus seiseanan coidsidh is comhairleachaidh, air an ruith leis a' phrìomh sgioba FTB, a' cuideachadh le bhith ag àrdachadh eòlas luchd-obrach na sgoile ann an còig raointean prìomhachais: òtasam, mì-rian an dìth-aire, giùlan mar chonaltradh, seòmraichean-teagaisg in-ghabhalach, agus feumalachdan mothachaidh. Tha na cothroman ionnsachaidh proifeiseanta seo, a tha ceangailte ri stiùireadh ro-innleachdail soilleir an ùghdarras ionadail, a' toirt deagh bhuaidh air eòlasan ionnsachaidh chloinne agus dhaoine òga le FTB.

“Tha atharrachadh mòr air a bhith san dòigh sa bheil sinn ag obair leis an sgioba mheadhanach. Tha amasan soilleir aig sgoiltean air an comharrachadh tro aontaidhean ìre seirbheis. Tha seo a' ciallachadh gu bheil sinn soilleir mu ar n-amasan agus mar a nì sinn tomhas agus aithris air ais air adhartas.”

Ceannard-sgoile

“Tha frèam-obrach leasachadh càileachd fìor làidir aig an ùghdarras againn a chaidh a leasachadh agus a neartachadh sna bliadhnan mu dheireadh. Tha sinn a' toirt cumhachd do sgoiltean fàs mar lionra fèin-sheasmhach.”

Oifigear leasachadh càileachd

“Tha coltas gu bheil neo-chunbhalachd ann an ìre phlanaichean leasachaidh agus aithisgean càileachd air feadh an ùghdarrais. Tha coltas gu bheil barrachd sgrùdaidh no dùil aig cuid de sgoiltean na tha cuid eile. Tha an ìre de thaic agus dùbhlain gu mòr an urra ri cò an t-Oifigear Leasachadh Càileachd a th’ agad.”

Ceannard-sgoile

“Uaireannan faodaidh e a bhith a’ faireachdainn gur e dàta a tha cudromach, seach a bhith a’ bruidhinn air mar a chuidicheas e ionnsachadh chloinne a’ gluasad air adhart.”

Ceannard-sgoile

“Tha toirt a-steach triùirean fèin-luachaidh air leigeil le stiùirichean sgoile a bhith nam pàirt den phrìomh thairgse gealltanais càileachd agus a’ toirt seachad cothroman ceannardais do luchd-obrach ann an sgoiltean.”

Ceannard an Fhoghlaim

A' toirt taic do sgoiltean gus càileachd foghlaim a leasachadh tro ionnsachadh proifeiseanta

Ro-innleachd ionnsachaidh proifeiseanta gus leasachadh sgoile a stiùireadh

Tha ro-innleachdan ionnsachaidh proifeiseanta stèidhichte agus èifeachdach aig a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail, leis a' chòrr a' gabhail ceumannan gus an solar ionnsachaidh proifeiseanta a neartachadh. Ann am beagan ùghdarrasan ionadail, tha seo aig ìre glè thràth de leasachadh. Tha a h-uile ùghdarras ionadail den bheachd gu bheil pàirt deatamach aig ionnsachadh proifeiseanta ann an leasachadh agus a' fighe a-steach cudromachd na dreuchd seo taobh a-staigh nam frèaman leasachadh càileachd aca. Barrachd is barrachd, tha ro-innleachdan ionnsachaidh proifeiseanta air an dèanamh freagarrach airson a bhith a rèir ro-innleachdan ionnsachaidh, teagaisg agus measaidh nan ùghdarrasan ionadail. Ach, chan eil an fheallsanachd airson an tairgse ionnsachaidh proifeiseanta agus am pròiseas co-dhùnaidh a tha ga innse fhathast air a làn thuigsinn le stiùirichean sgoile agus luchd-teagaisg ann an cuid ùghdarrasan ionadail.

Tha a' mhòr-chuid de ro-innleachdan ionnsachaidh proifeiseanta air an deagh fhiosrachadh bho phoileasaidh nàiseanta agus feumalachdan prìomhachasan leasachadh seirbheis is sgoile. Tha seo nas èifeachdaiche nuair a bhios prìomh oifigearan a' dèanamh mion-sgrùdadh dàta cunbhalach, làidir, a' cleachdadh raon farsaing de dhàta agus fiosrachadh ionadail, a' gabhail a-steach builean sgrùdaidh bhon taobh a-muigh. Bidh iad a' dèanamh cinnteach gu bheil seo a' toirt taic do leasachadh proifeiseanta fad-dreuchd, a' nochdadh feumalachdan luchd-obrach aig gach ìre. B' urrainn do ghrunn ùghdarrasan ionadail am pròiseas ath-bhreithneachaidh agus leasachaidh proifeiseanta a chleachdadh nas èifeachdaiche gus am prògram ionnsachaidh proifeiseanta a stiùireadh.

Tha ro-innleachdan a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail stèidhichte air a' mhodail nàiseanta de ionnsachadh proifeiseanta. Tha seo a' toirt taic do luchd-obrach a bhith a' comharrachadh, a' gabhail pàirt ann agus a' meòrachadh air a' bhuidheann a tha aig ionnsachadh proifeiseanta orra fhèin mar luchd-ionnsachaidh, agus gu cudromach air a' chloinn agus na daoine òga. Bheir iad seachad cothromachadh de ionnsachadh proifeiseanta air-loidhne fèin-stiùirichte agus cothroman airson ionnsachadh co-obrachail. Tha an raon de chothroman ionnsachaidh sa chumantas mòr-chuairteach agus farsaing. Tha cuingealachaidhean cruinn-eòlasach agus buidseit a' fàgail cothroman ionnsachaidh proifeiseanta pearsanta gu math nas dùbhланаiche dha cuid. Tha barrachd is barrachd dhòighean cruthachail gan cleachdadh gus na bacaidhean seo a lasachadh.

Bidh a h-uile ùghdarras ionadail a' toirt seachad ionnsachadh proifeiseanta a tha ri fhaotainn uile-choitcheann, a bharrachd air modhan-obrach nas cuimsichte. Gu nàiseanta, tha leasachadh càileachd an ionnsachaidh agus an teagaisg gus coileanadh, litearrachd dàta, in-ghabhail agus co-ionannachd àrdachadh agus togail dàimhean dearbhach nam prìomh raointean leasachaidh coitcheann. Tha trèanadh sònraichte air a libhrigeadh ann an sgoiltean fa leth, coimhearsnachdan ionnsachaidh, sgìrean ionadail no thar roinnean, mar a tha iomchaidh don cho-theacsa ionadail.

Ann an a' bheagan ùghdarrasan ionadail far a bheil ionnsachadh proifeiseanta air a stèidheachadh gu fìor mhath, tha an dòigh-obrach aca a thaobh taic chuimsichte freagairteach, measgaichte agus sùbailte. Bheir seo comas dhaibh libhrigeadh phrògraman ionnsachaidh proifeiseanta atharrachadh gus coinneachadh ri feumalachdan sònraichte sgoiltean fa-leth de bhuidhnean luchd-obrach. Mar thoradh air an sin, tha ionnsachadh proifeiseanta air leth èifeachdach ann a bhith a' leasachadh sgilean agus eòlas luchd-obrach agus, gu deatamach, a' leasachadh builean airson clann agus daoine òga.

Tha feum air measadh nas cruaidhe agus nas cunbhalaiche air buaidh ionnsachadh proifeiseanta ann am faisg air cairteal de na h-ùghdarrasan ionadail. Bu chòir do dh'oifigearan cleachdadh nas cruaidhe a tha a' sìor fhàs ann an gnìomhan gealltanais càileachd gus fiosrachadh a thoirt do dhealbhadh agus libhrigeadh an tairgse ionnsachaidh proifeasanta. Bu chòir do na h-ùghdarrasan ionadail sin barrachd beachdachaidh a thoirt air mar as urrainn dhaibh coinneachadh ri feumalachdan an dà chuid planaichean leasachaidh ionadail agus sgoile, agus feumalachdan leasachadh proifeiseanta luchd-obrach air an comharrachadh tro choinneamhan ath-sgrùdaidh proifeiseanta agus leasachaidh bliadhnail.

Cleachdadh co-obrachail

Bidh a h-uile ùghdarras ionadail a' toirt taic do luchd-obrach a bhith ag obair còmhla ann an diofar dhòighean, airson diofar adhbharan. Gu tric, tha seo air a stiùireadh le prìomhachasan ro-innleachdail agus mion-sgrùdadh dàta. Barrachd is barrachd, bidh ùghdarrasan ionadail a' cleachdadh co-obrachadh gus comas a thogail gus taic a thoirt do leasachadh siostam sgoile fèin-thaiceil. Bidh a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail a' cleachdadh raon farsaing de dhòighean co-obrachail. Tha iad sin a' gabhail a-steach cruthachadh lìonraidhean, buidhnean obrach, buidhnean tanca-smaoineachaidh agus leasachadh mòr-ionadan air-loidhne.

Tha cultar de cho-obrachadh èifeachdach aig beagan ùghdarrasan ionadail. Tha iad a' faicinn co-obrachadh mar a' phrìomh thaic choitcheann airson leasachadh. Anns na h-ùghdarrasan sin, tha lèirsinn agus brosnachadh a' chultair cho-obrachail seo air a ruith gu làidir le stiùirichean agus àrd-stiùirichean. Anns na h-ùghdarrasan ionadail sin, tha co-obrachadh a' cruthachadh nan suidheachaidhean tro bheilear a' libhrigeadh mhodhan-obrach taiceil agus le cumhachd a thaobh ionnsachadh proifeiseanta air feadh an t-siostaim. Tha an cultar làidir de cho-obrachadh eadar stiùirichean sgoile agus prìomh oifigearan stèidhichte air earbsa agus spèis dha chèile.

Ann an cha mhòr a h-uile ùghdarras ionadail, tha cleachdadh èifeachdach de lìonraidhean sònraichte gus taic a thoirt do ionnsachadh proifeiseanta na chleachdadh cumanta. Ann am beagan ùghdarrasan ionadail, chomharraich ceannardan-sgoile feum air barrachd chothroman airson obrachadh còmhla. Bidh lìonraidhean foirmeil a' toirt fòraman do luchd-cleachdaidh gus prìomhachasan a dheasbad, cleachdadh a cho-roinn agus a dhol an sàs ann an gnìomhachd leasachaidh co-obrachail. Tha iad air an dealbhadh gus taic agus leasachadh sònraichte a sholarachadh a bhuineas do dhreuchdan obrach sònraichte, a' nochdadh dealas airson leasachadh proifeiseanta fad-beatha.

Tha lìonraidhean àbhaisteach a' gabhail a-steach solar airson tidsearan air ùr theisteanas, tidsearan air an ùr chur an dreuchd agus luchd-stiùiridh meadhanach an dùil troimhe gu stiùirichean sgoile. Tha beagan ùghdarrasan ionadail a' leudachadh solar lìonraidh nas fhaide gus coinneachadh ri feumalachdan luchd-taic agus ceannardan-sgoile ùra no ceannardan an gnìomh.

A bharrachd air lìonraidhean a tha sònraichte do dhreuchd, thathar cuideachd a' cleachdadh raon de mhodhan-obrach a tha a' buntainn gu sònraichte ri cuspair agus thar-roinneil, mar eisimpleir airson luchd-obrach a tha ag obair ann am Foghlam tro Mheadhan na Gàidhlig no le fòcas sònraichte air feumalachdan taic a bharrachd. Bidh lìonraidhean chuspairean àrd-sgoile a' toirt a-steach stiùirichean curraicealaim agus tidsearan ann an obair leasachaidh a tha stèidhichte air ionnsachadh proifeiseanta agus measadh cuspair sònraichte. Bheir iad sin cothroman air dòighean-obrach nas sònraichte a cho-roinn airson leasachadh sgoile agus ionnsachadh mu chleachdadh èifeachdach bho cho-aoisean. Far a bheil e air a dheagh stèidheachadh, tha seo a' brosnachadh co-obrachadh èifeachdach thar-bhuidheann agus a' dèanamh eadar-dhealachadh math air cleachdadh an fheadhainn a bhios an làthair. Tha beag-chuid de dh'ùghdarrasan air comharrachadh gu bheil feum air lìonraidhean àrd-sgoile sònraichte airson cuspairean sònraichte ath-stèidheachadh no a neartachadh.

Tha ùghdarrasan ionadail nas lugha den bheachd gu bheil co-obrachadh le ùghdarrasan ionadail eile gu sònraichte buannachdail. Tha e a' leigeil le luchd-obrach obrachadh le raon nas fharsaing de chom-pàirtichean, gus eòlas agus cleachdadh a cho-roinn agus gus goireasan a leasachadh còmhla. Tha iad ag ainmeachadh com-pàirteachasan Co-obrachail Leasachadh Roinneil mar mheadhan air ceanglaichean agus com-pàirteachasan le ùghdarrasan ionadail eile a dhèanamh comasach.

Le bhith a' toirt a-steach stiùirichean sgoile gu gnìomhach ann a bhith ag obair taobh a-muigh na sgoile aca fhèin, bidh sin a' cur gu math ri an ionnsachadh agus an leasachadh fhèin. Tha a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail a' cleachdadh modh-obrach buidheann beag, triùirean no ceathraran stèidhichte, far am bi stiùirichean sgoile ag obair le co-obraichean bhon bhuidheann no air am maidseadh ri sgoiltean le co-theacsan agus pròifilean co-chosmhail. Tha dreuchdan cudromach aig na buidhnean sin ann a bhith a' toirt taic do fhèin-luachadh cho-aoisean a tha ceart, teann agus làidir. Bidh stiùirichean sgoile a' beachdachadh air com-pàirteachadh ann an lèirmheasan sgoile, leithid fèin-luachadh dearbhte, mar dhòighean ionnsachaidh proifeiseanta air leth èifeachdach. Bidh ceannardan-sgoile ann am buidhnean thar choimhearsnachdan ionnsachaidh a' faighinn sealladh nas fharsainghe air inbhean agus coileanadh sgoile thar an ùghdarras ionadail.

Tha an comas stiùirichean sgoile fhadthad leis na sgilean agus an eòlas riatanach gu sònraichte dùbhlach ann an cuid de phàirtean den dùthaich. Barrachd is barrachd, tha ùghdarrasan ionadail a' neartachadh am modhan-obrach a thaobh leasachadh ceannardais gus an urrainn dhaibh fastadh gu dreuchdan àrdaichte bhon luchd-obrach a th' aca mar-thà. Tha prògraman ceannardais adhartach soirbheachail ann a bhith a' brosnachadh chom-pàirtichean tagradh a dhèanamh airson dreuchdan àrdaichte agus ionnsachadh barantaichte a ghabhail os làimh.

Tha ùghdarrasan ionadail a' cur luach air na tha luchd-obrach a' gabhail pàirt ann am prògraman leasachaidh ceannardas nàiseanta nas foirmeile, leithid Into Headship and Excellence in Headship, ag obair ann an com-pàirteachas le Foghlam Alba agus oilthighean. Bidh a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail a' toirt chothroman do luchd-obrach sgilean ceannais a leasachadh tro dhleastanasan sònraichte, leithid neach-taic curraicealaim, stiùiriche dàta no oifigear gealltanais càileachd agus taic.

Tha tidsearan a' cur luach air na cothroman sin a bhith ag obair còmhla agus a' roinn an cuid eòlais sna sgoiltean aca fhèin, agus nas fharsainghe air feadh an ùghdarras. Tha beagan ùghdarrasan ionadail ag aithneachadh gu bheil feum air sùil nas mionaidiche a thoirt air a' bhuaidh a tha aig com-pàirteachadh ann an ionnsachadh proifeiseanta air càileachd ceannardas nan sgoiltean.

Tha cleachdadh coidsidh agus comhairleachadh gus taic a thoirt do leasachadh ceannardais na chleachdadh cumanta thar gach ùghdarras ionadail, gu sònraichte airson taic a thoirt do cheannardan-sgoile ùra no ceannardan an gnìomh. Far a bheil cleachdadh as làidire, bidh luchd-comhairle a' faireachdainn gu bheil iad uidheamaichte airson an uallach seo a choileanadh air sgàth trèanadh a bhith air a thoirt seachad mus gabh iad an dreuchd. Tha an fheadhainn a tha a' faighinn comhairleachadh a' bruidhinn gu mòr air an dòigh-obrach seo agus air na còmhraidhean coidsidh àrd-inbhe air a bheil an comhairleachadh stèidhichte. Tha deagh bheachd aig ceannardan-sgoile air a' bhuaidh a bheir e air am misneachd agus an cleachdadh.

Tha am feum leantainneach air dèanamh cinnteach gu bheil gach ceannard sgoile a' gabhail os làimh gealltanais càileachd làidir agus fèin-luachadh ceart fhathast na phrìomhachas air feadh na dùthcha. Tha ionnsachadh proifeiseanta a' meudachadh misneachd stiùirichean sgoile ann a bhith a' cleachdadh dàta càileachdail is cainneachdail, sgrìobhadh measaidh, agus planadh leasachaidh. Tha beagan ùghdarrasan ionadail a' faicinn barrachd co-thaobhadh ri fèin-luachadh sgoile, luachadh ùghdarrasan ionadail air sgoiltean agus builean bho sgrùdadh sgoile mar thoradh air sin.

Buaidh ionnsachadh proifeiseanta

Tha ionnsachadh proifeiseanta àrd-inbhe a' togail comas agus a' meudachadh misneachd luchd-obrach, a' toirt buaidh mhath air an cleachdadh. Tha an àireamh de luchd-obrach a tha a' gabhail pàirt ann am prògraman ionnsachaidh proifeiseanta a' toirt buaidh mhath air eòlas luchd-obrach agus cleachdadh teagaisg. Tha beagan ùghdarrasan ionadail mothachail air cho caochlaideach 's a tha an cleachdadh ann an ionnsachadh proifeiseanta thar nan sgoiltean aca agus tha iad a' gabhail ceumannan gus dèiligeadh ri seo. Tha com-pàirteachadh luchd-obrach gu sònraichte dùbhlach dha ùghdarrasan eileanach agus gu ìre mhòr dùthchail, far a bheil siubhal agus buidseatan nan cnapan-starra mòr a thaobh com-pàirteachaidh. Mar thoradh air an sin, chan eil cuid de thidsearan air pàirt a ghabhail ann an leasachadh proifeiseanta cuspair sònraichte airson ùine mhòr.

Faodaidh ruigsinneachd cuibhrichte gu àrd-ùrlaran ionnsachaidh proifeiseanta didseatach meadhanach, ged a thathar an dùil a chleachdadh san fharsaingeachd, ruigsinneachd a dhèanamh duilich cuideachd. Tha e na dhùbhlach cuideachd dith cosnadh do thidsearan ùra. Tha seo a' leantainn gu cuid de neo-chunbhalachd ann an ìre sgilean luchd-teagaisg.

Tha feum air dòighean-obrach a neartachadh gus càileachd agus buaidh ionnsachadh proifeiseanta a mheasadh gu riaghailteach ann am beag-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail. Ann am beagan ùghdarrasan, tha seo gu sònraichte fìor a thaobh a bhith a' dearbhadh leasachadh ann an càileachd an ionnsachaidh agus an teagaisg ann an àrd-sgoiltean. Tha fèin-luachadh làidir a' sealltainn gu bheil ionnsachadh proifeiseanta àrd-inbhe a' cur gu math ri bhith a' leasachadh bhuilean do chloinn is dhaoine òga ann am beag-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail. Anns na h-ùghdarrasan sin, bidh oifigearan a' cruinneachadh dàta gus sùil a chumail air a' bhuaidh a tha aig ionnsachadh proifeiseanta air comas luchd-obrach gus gabhail ri feumalachdan foghlaim caochlaideach. Tha seo an uair sin a' toirt piseach air coileanadh cloinne agus dhaoine òga.

Tha beagan ùghdarrasan ionadail air faighinn seachad air cnapan-starra a thaobh uairean cuibhrichte gu soirbheachail, gus taic a thoirt do luchd-cuideachaidh ionnsachaidh a dhol an sàs ann am prògraman sònraichte ionnsachaidh proifeiseanta. Le bhith a' toirt seachad uairean pàighte a bharrachd tha e comasach taic a thoirt do luchd-taic ionnsachaidh a bhith ag obair nas co-obrachail taobh a-staigh agus thar sgoiltean. Ann an cuid de shuidheachaidhean, tha seo air leantainn gu bhith a' faighinn teisteanasan adhartach. Mar thoradh air an sin, tha clann agus daoine òga a' faighinn buannachd bho ìre nas fheàrr de thaic.

Tha raon de phrògraman intrigidh èifeachdach airson luchd-obrach ùr aig cha mhòr a h-uile ùghdarras ionadail. Anns cha mhòr a h-uile cùis, tha seo air an cuimseachadh gus coinneachadh ri feumalachdan sònraichte bhuidhnean luchd-obrach ainmichte, leithid tidsearan air ùr theisteanas, ceannardan meadhanach, àrd-stiùirichean agus ceannardan-sgoile. Tha na prògraman intrigidh seo a' toirt taic do luchd-obrach a bhith a' faireachdainn misneachail nan dreuchd.

Tha a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail a' neartachadh am fòcas air leasachadh càileachd an ionnsachaidh, an teagaisg agus àrdachadh coileanaidh. Tha na h-ùghdarrasan ionadail sin a tha an-dràsta a' toirt a-steach frèaman ionnsachaidh is teagaisg ùra a' dèanamh seo gu h-èifeachdach tro phrògram farsaing de ionnsachadh proifeiseanta, stiùireadh agus taic. Tha buaidh mhath aig seo air modhan ionnsachaidh is teagaisg, ag àrdachadh a' churraicealaim agus a' leasachadh sgilean litearrachd dàta. Tha beagan ùghdarrasan ionadail dealasach a thaobh dèanamh cinnteach gu bheil luchd-teagaisg air fad thar roinn shònraichte, no aig ìrean sònraichte, a' dol an sàs ann an ionnsachadh proifeiseanta àrd-inbhe thar ùine sheasmhach. Tha na h-ùghdarrasan seo ag aithris gu bheil

seo a' leantainn gu ionnsachadh agus teagasg gu cunbhalach nas fheàrr, gu sònraichte ann am bun-sgoiltean.

Tha cultar de cheasnachadh proifeiseanta a tha a' sìor fhàs a' toirt taic do luchd-obrach dòighean-obrach leasachadh càileachd a chleachdadh gus builean a leasachadh do chloinn is dhaoine òga. Tha a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail a' toirt seachad tairgse uile-choitcheann le fòcas soilleir air àrdachadh coileanaidh ann an litearrachd agus àireamhachd. Gu nàiseanta, tha barrachd fòcas air sgrìobhadh ann am bun-sgoiltean ag àrdachadh misneachd luchd-teagaisg ann a bhith a' teagasg agus a' measadh sgrìobhadh. Tha buaidh mhath aig seo air ìrean coileanaidh.

Ag obair ann an com-pàirteachas

Air feadh na dùthcha, bidh oifigearan ùghdarrasan ionadail a' dol an sàs ann an com-pàirtichean agus buidhnean nàiseanta as urrainn cur ri solar agus càileachd a' phrògram ionnsachaidh proifeiseanta aca. Bithear a' dèanamh feum tric de na tairgsean ionnsachaidh proifeiseanta bho bhuidhnean leithid Foghlam Alba agus oilthighean. Tha barrachd co-obrachaidh agus coimhead a-mach a' cruthachadh dòigh-obrach nas cunbhalaiche airson cleachdadh fìor èifeachdach a leasachadh a rèir inbhean nàiseanta.

Tha deagh bhuidhnean an ionnsachaidh proifeiseanta a tha seirbheisean saidhg-eòlais a' toirt seachad ri fhaicinn ann am beagan ùghdarrasan ionadail. Bidh iad a' tabhann fiosrachadh ionnsachaidh proifeiseanta sònraichte, mar eisimpleir, a thaobh a bhith a' tuigsinn iomagain agus dòighean giùlain inntinneil. Tha seo a' toirt taic do shunnd leasaichte do chloinn is dhaoine òga agus leasachadh air cleachdaidhean nas in-ghabhalach thar sgoiltean.

Tha àrd-stiùirichean no prìomh oifigearan aig a h-uile ùghdarras ionadail a tha ag obair ann an com-pàirteachas le Luchd-sgrùdaidh an Rìgh mar Cho-luchd-measaidh (CLM). Tha ùghdarrasan ionadail agus CLM fhèin a' cur luach mòr air càileachd an ionnsachaidh proifeiseanta a tha eòlas sgrùdaidh a' toirt seachad.

Bidh a h-uile ùghdarras ionadail a' cleachdadh sgilean agus eòlas CLM gus an tuigse mu inbhean agus dùilean nàiseanta àrdachadh, ach gu diofar ìrean. Bidh CLM ag obair ann an com-pàirteachas le oifigearan ùghdarrasan ionadail agus ceannardan-sgoile gus comas a thogail agus taic a thoirt do leasachadh. Tha seo a' gabhail a-steach taic airson na Gàidhlig. Tha beagan ùghdarrasan ionadail air feuchainn ris an àireamh de CLM àrdachadh thar an t-seirbheis aca gus an urrainn dhaibh na sgilean aca a chleachdadh ann an dòigh nas ro-innleachdail. Ann an cha mhòr a h-uile ùghdarras ionadail, tha CLM a' fàs riatanach do dh'obair leasachaidh sgiobaidhean meadhanach, ann a bhith a' luachadh agus a' dearbhadh càileachd an fhoghlaim a tha air a sholarachadh ann an sgoiltean. Bidh iad a' toirt taic do leasachadh misneachd nas motha ann a bhith a' cleachdadh inbhean nàiseanta airson gnìomhachd proifeasanta fèin-mheasaidh.

Eisimpleir chleachdaidh

Comhairle na h-Eaglaise Brice

Tha an t-Slighe Leasachaidh Ceannardas ag àrdachadh comas ceannardais gu soirbheachail air feadh an ùghdarrais. Tha stiùirichean sgoile misneachail taic a thoirt do leasachaidhean taobh a-muigh na suidheachaidhean aca fhèin. Tha an Roinnleachd Cumhachdachaidh Ceannardas a' toirt comas do stiùirichean sgoile barrachd uallaich agus cunntachalachd a ghabhail airson ceannardas san sgoil aca fhèin agus tarsainn an ùghdarrais. Bidh an stiùiriche agus ceannardan foghlaim a' coimhead air stiùirichean sgoile mar phàirt de cho-cheannardas an ùghdarrais

ionadail. Bidh stiùirichean sgoile a' co-obrachadh gu soirbheachail thar roinnean agus ionadan gus taic a thoirt do leasachadh leantainneach. Tha seo a' gabhail a-steach com-pàirteachadh ann an lèirmheasan cuspaireil agus com-pàirt ann an co-dhùnaidhean ro-innleachdail. Bidh stiùirichean sgoile a' toirt buaidh air stiùireadh ro-innleachdail agus a' cur ri tuigse cho-roinnte air inbhean.

Comhairle Fhìobha

Tha co-obrachadh ceannardan na h-àrd-sgoile na lìonra de cheannardan-sgoile agus prìomh oifigearan a tha a' coinneachadh gu cunbhalach gus beachdachadh air modhan fèin-luachaidh agus gealltanais càileachd. Bidh pasganan leasachadh càileachd a tha an sgioba meadhanach a' toirt seachad a' toirt taic do stiùirichean àrd-sgoile gus pròiseasan agus dùilean leasachadh càileachd agus fèin-luachadh a leasachadh agus a stèidheachadh thar nan sgoiltean fa leth aca agus thar na roinne. Tha an dòigh ionnsachaidh proifeiseanta seo a' toirt taic do stiùirichean àrd-sgoile ann a bhith a' tomhas dèanadais, a' planadh an ath cheuman agus a' ceangal fianais gu dìreach ri dealbhadh leasachadh sgoile agus inbhean agus aithris càileachd. Tha stiùirichean àrd-sgoile glè dheimhinneach mun cho-obrachadh seo. Tha iad a' faireachdainn gu bheil e na phàirt riatanach de bhith dèanamh cinnteach gu bheil tuigse cho-roinnte air dùilean thar àrd-sgoiltean. Tha e a' toirt taic dhaibh a bhith a' measadh neartan na sgoile aca gu làidir, a' comharrachadh raointean airson leasachadh agus a' faighinn eisimpleirean de dheagh chleachdadh taobh a-staigh an ùghdarrais.

Comhairle Baile Ghlaschu

Tha lèirsinn shoilleir aig an Stiùiriche Gnìomh airson Comhairle Baile Ghlaschu a leasachadh mar 'bhaile ionnsachaidh lìonraidh'. Tha e air obair cho-obrachail a chur aig cridhe leasachaidhean. Bidh luchd-obrach a' co-roinn an oidhirp seo gu bhith ag obair còmhla air feadh a' bhaile gus prìomhachasan a chomharrachadh, fuasglaidhean a lorg agus builean a leasachadh airson clann is daoine òga air fad. Tha an lèirsinn seo air a chur an cèill le luchd-obrach aig gach ìre. Bidh ceannardan-sgoile ag aithris àrdachadh ann an neo-eisimeileachd agus a' faireachdainn gu bheil cumhachd aca obrachadh còmhla ri daoine eile gus atharrachadh is leasachadh a stiùireadh agus a riaghladh. Tha an luchd-obrach air fad ag aithneachadh agus a' cur luach air àite ionnsachadh proifeiseanta agus lìonrachadh ann a bhith a' leasachadh càileachd an fhoghlaim.

Comhairle Siorrachd Àir a Tuath

Tha Acadamaidh Ionnsachaidh Proifeiseanta (AIP) stèidhichte agus air am fighe a-steach aig Comhairle Siorrachd Àir a Tuath a tha ag amas air taic a thoirt do leasachadh. Tha an AIP, a tha air a dhèanamh suas de sgioba de thidsearan air iasad, a' tabhann raon de thaic do luchd-obrach agus sgoiltean ann an Siorrachd Àir a Tuath. Tha seo a' gabhail a-steach prògram chùrsaichean, tursan cuimsichte agus prògraman air mhuinntireas. Tha am prògram AIP air mhuinntireas na inneal cudromach airson soirbheachas ann am frèam leasachadh càileachd an ùghdarrais ionadail. Tha an dòigh-obrach a' toirt a-steach tidsear AIP a' tighinn còmhla ri sgioba sgoile airson naoi seachdainean, ag obair còmhla ri tidsearan ann an clasaichean gus teagasg ann an sgioba, a' coimhead agus a' planadh eòlasan ionnsachaidh agus a' cruthachadh goireasan. Tha dreuchd an AIP agus amasan a' phrògram air am planadh le ceannardan-sgoile, ag obair còmhla ri àrd-mhanaidsearan nan ùghdarrasan ionadail. Tha cùmhnant air ullachadh a tha a' mìneachadh nàdar

aontaichte na taic a tha ri lìbhrigeadh, na h-amasan aice agus mar a thèid soirbheachas agus buaidh a mheasadh. Bidh luchd-obrach ùghdarrasan ionadail agus stiùirichean sgoile a' dèanamh lèirmheas air a' phrògram air mhuinntireas PLA gus buaidh agus seasmhachd na h-obrach a mheasadh.

Comhairle Siorrachd Rinn Friù

Bidh modhan leithid modail 'trèanadh an neach-trèanaidh', a' toirt taic do ionnsachadh proifeiseanta taobh a-staigh sgoiltean agus thar bhuidhnean. Tha seo a' brosnachadh feallsanachd de cho-obrachadh làidir agus a' cuideachadh le bhith a' togail comais airson leasachadh a stiùireadh aig ìre ùghdarras, taobh a-muigh na prìomh sgioba. Tha co-obrachadh tro lìonraidhean cuspair ag obair gu math thar roinn na h-àrd-sgoile gus taic a thoirt don obair seo. Bidh oifigearan leasachaidh a' toirt seachad ionnsachadh proifeiseanta uile-choitcheann agus taic phractaigeach cuimsichte do thidsearan clasa agus luchd-taic tro bhith a' cleachdadh modaladh agus coidseadh. Tha an t-ùghdarras ionadail a' leasachadh àite oifigearan 'modaladh agus coidseadh' taobh a-staigh sgiobaidhean luchd-obrach sgoile ann an dòighean chunbhalach agus uile-choitcheann tro bhith a' leasachadh dòigh-obrach 'fàs do chuid fhèin'. Tha an dòigh-obrach seo a' toirt taic do amas an ùghdarras ionadail gus rannsachadh luchd-cleachdaidh a stèidheachadh ann an ionnsachadh proifeiseanta.

Comhairle Shruighlea

Tha dòigh bhrosnachail aig an ùghdarras ionadail air sgilean, eòlas agus fiosrachadh proifeiseanta luchd-obrach ann an sgoiltean aithneachadh agus a chleachdadh. Tha e a' toirt chothroman air iasad do luchd-obrach na sgoile a dhol a-steach don sgioba mheadhain, gus prìomhachasan a thoirt air adhart a bheir taic do chothromachd agus sàr-mhathas ann am foghlam. Tha seo a' cur gu fìor soirbheachail ri dòigh-obrach an ùghdarras ionadail airson comas ceannardais a leasachadh. Tha co-roinn àrd-luchd-stiùiridh air an cleachdadh tro chòmhradh cruthachail agus aig fèisean ionnsachaidh a' toirt taic do rùn an ùghdarras ionadail airson ionnsachadh, teagasg agus coileanadh àrd-inbhe thar a sgoiltean.

Comhairle Baile Dhùn Èideann

Tha ro-innleachd Ionnsachadh airson Beatha Dhùn Èideann stèidhichte air co-obrachadh làidir thar sgoiltean, com-pàirtichean agus luchd-ùidh eile, le àrd cunntalachd agus taic mar a dh'fheumar. Tha na Cairtean Ionnsachaidh Proifeiseanta airson a h-uile tidsear agus neach-cleachdaidh nan stiùir airson soirbheachas. Tha iad a' soilleireachadh dealas an ùghdarras ionadail a thaobh leudachadh agus leasachadh an luchd-obrach. Tha an sreath de chothroman ionnsachaidh proifeiseanta a' mìneachadh gu soilleir tairgse do luchd-teagaisg. Tha am modail fìor èifeachdach airson lìbhrigeadh ionnsachadh proifeiseanta a' co-thaobhadh gu soilleir ri prìomhachasan comharraichte ann am planaichean ro-innleachdail na seirbheis, a bharrachd air a bhith freagairteach do chuspairean a tha a' tighinn am bàrr aig ìrean ionadail agus nàiseanta. Bidh oifigearan foghlaim a' dèanamh cinnteach gu bheil iad a' cumail sùil èifeachdach air buaidh ionnsachadh proifeiseanta a' cleachdadh diofar dhòighean. Tha na modhan measaidh làidir seo a' toirt taic do dh'oifigearan foghlaim gus ionnsachadh proifeiseanta ath-sgrùdadh, atharrachadh agus adhartachadh gu leantainneach. Tha seo a' cuideachadh gus dèanamh cinnteach gu bheil an tairgse ionnsachaidh proifeiseanta a' leantainn air adhart a rèir plana leasachaidh ro-innleachdail adhartach an ùghdarras ionadail.

“Tha sinn air tasgadh a dhèanamh ann an Sgioba Eòlas-teagaisg gus comas a thogail ann an sgoiltean gus cuideachadh le àrdachadh coileanaidh. Tha seo a’ ciallachadh a bhith a’ toirt seachad an dà chuid ionnsachadh proifeiseanta cuimsichte agus uile-choitcheann agus taic do sgoiltean air feadh an ùghdarras ionadail.”

Manaidsear foghlaim

“Chan e seiseanan co-roinn fiosrachaidh tòcanach a th’ ann an seiseanan co-obrachail ceannardan. Is e cothroman brìghmhor a th’ annta airson obair còmhla ri co-obraichean, a’ lorg fhuasglaidhean air na fìor dhùbhlain a tha romhainn.”

Ceannard-sgoile

“Dh’fhaodadh prògraman ionnsachaidh proifeiseanta a bhith air an cumadh nas motha le ceannardan-sgoile. Gu tric tha e air a lìbhrigeadh dhuinn, mar gum biodh. Chan eil mòran co-chomhairleachaidh ann air dè a bhiodh cuideachail dhuinn.”

Ceannard-sgoile

“Mar Cheannard an Gnìomh ùr, tha mi air a bhith a’ cur luach mòr air an taic gun fhiosta bhon ùghdarras ionadail agam. Chan e a-mhàin gu bheil an stiùireadh aca ri fhaighinn gu furasta ach tha e cuideachd air misneachd a thoirt dhomh co-dhùnidhean fiosraichte a dhèanamh agus a bhith a’ stiùireadh le adhbhar.”

Ceannard-sgoile an gnìomh

A’ libhrigeadh taic agus dùbhlain uile-choitcheann don h-uile sgoil, agus/no taic chuimsichte do sgoiltean sònraichte gus càileachd foghlaim a leasachadh?

Frèamaichean-obrach gus taic agus dùbhlain a thoirt do gach sgoil

Tha frèam-obrach aig a h-uile ùghdarras ionadail gus taic a thoirt do leasachadh ann an sgoiltean. Anns a’ mhòr-chuid de dh’ùghdarrasan ionadail, tha frèaman-obrach leasachaidh soilleir, stèidhichte, agus freumhaichte ann an cleachdadh. Tha gach ùghdarras ionadail a’ toirt seachad dòigh-obrach sreathach a thaobh taic is dùbhlain, ag aithneachadh gu bheil feum air roinnean taic uile-choitcheann, cuimsichte agus dian airson sgoiltean, mar a bhios iomchaidh. Tha an t-seata shlatan-tomhais a bhios prìomh oifigearan a’ cleachdadh gus ìre taic gach sgoil a dhearbhadh sa chumantas air an deagh mhìneachadh anns cha mhòr a h-uile ùghdarras ionadail agus thèid an ath-sgrùdadh gach bliadhna.

Tha beagan ùghdarrasan ionadail air ath-sgrùdadh agus ùrachadh a dhèanamh air na frèaman leasachaidh aca o chionn ghoirid no tha iad gan dèanamh an-dràsta. Tha luchd-obrach an ùghdarras air na sgrùdaidhean sin a thòiseachadh mar thoradh air raon de nithean, a’ gabhail a-steach atharrachaidhean air ceannardas agus structar sgiobaidhean meadhanach; dearbhadh càileachd agus fianais fèin-luachaidh, a’ gabhail a-steach sgrùdaidhean bhon taobh a-muigh; agus buaidh ghearraidhean buidseit. Tha cha mhòr a h-uile ùghdarras ionadail a’ dèanamh cinnteach gu bheil am frèaman leasachaidh stèidhichte air prionnsabalan fèin-luachaidh, a’ toirt aire iomchaidh do phrìomhachasan ionadail agus nàiseanta.

Tha frèaman leasachaidh èifeachdach ann a bhith a’ daingneachadh leasachadh leantainneach anns a’ mhòr-chuid de dh’ùghdarrasan ionadail. Anns na h-ùghdarrasan sin,

tha modhan-obrach air an leasachadh agus air an ùrachadh le oifigearan ùghdarrasan ionadail agus stiùirichean sgoile.

Ann an a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail, tha cultar co-obrachaidh stèidhichte ann. Tha dàimhean dearbhach, earbsach eadar stiùirichean sgoile agus oifigearan ùghdarrasan ionadail follaiseach. Tha na dàimhean sin cudromach ann a bhith a' cuideachadh leasachadh, buileachadh agus ath-sgrùdadh èifeachdach air frèaman leasachaidh ùghdarrasan ionadail. Tha seo a' toirt taic do phrìomh oifigearan gus dèanamh cinnteach gu bheil pròiseasan leasachaidh air an tuigsinn gu soilleir, follaiseach agus a' freagairt air feum. Tha stiùirichean sgoile a' cur luach air faicsinneachd oifigearan ùghdarrasan ionadail anns na sgoiltean aca agus a' cur fàilte air an fhios-air-ais agus an dùbhlán a tha iad a' toirt seachad.

Tha e fìor chudromach aithneachadh gu bheil cumail suas dàimhean pearsanta na dhùbhlán mòr a bharrachd dha na h-ùghdarrasan ionadail sin aig a bheil àireamh àrd de sgoiltean dùthchail, iomallach agus eileanach. Faodaidh seo casg a chuir air làn bhuileachadh frèaman leasachaidh a dh'fheumas cothromachadh de ghnìomhachd pearsanta agus air-loidhne. Tha cnapan-starra a' toirt a-steach tursan cudromach airson prìomh oifigearan gu sgoiltean iomallach, duilgheadasan còmhhdail agus dùbhlain ann a bhith a' trusadh agus a' cumail prìomh oifigearan agus stiùirichean sgoile. Ann am beagan ùghdarrasan dùthchail, tha dòighean measgaichte a thaobh conaltradh eadar oifigearan agus sgoiltean gu tric air am bacadh air sgàth droch bhann-leathann no bun-structair didseatach.

Pròiseasan gus taic agus dùbhlán a chomharrachadh airson gach sgoil

Tha pròiseasan èifeachdach aig a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail gus ìrean iomchaidh de thaic agus de dhùbhlán a chomharrachadh agus eagrachadh airson a h-uile sgoil. Ann am beagan ùghdarrasan ionadail, tha dìth cunbhalachd agus mionaideachd anns na pròiseasan sin agus chan eil iad cho èifeachdach. Tha àrd-stiùirichean anns na h-ùghdarrasan sin ag aithneachadh gu bheil feum air dòigh-obrach nas ro-innleachdail airson comas nam sgiobaidhean meadhanach aca a leasachadh. Dh'fhaodadh seo taic a thoirt do dh'atharrachadh nas luaithe ann an sgoiltean far a bheil feum air leasachadh. Bu chòir do àrd-stiùirichean dèanamh cinnteach gu bheil sealladh soilleir aca air dè na sgoiltean a tha a' faighinn taic uile-choitcheann, cuimsichte no dian. Bheir seo cothrom dhaibh sùil nas èifeachdaiche a chumail air a' bhuidheann a bheir taic bho sgiobaidhean meadhanach.

Thar ùghdarrasan ionadail air fad, tha prìomh àite aig oifigearan ceangail ann a bhith a' cruinneachadh fiosrachadh agus dàta mu choileanadh sgoile. Ann am beagan ùghdarrasan ionadail, tha an dreuchd seo cuideachd air a ghabhail os làimh le neach-stiùiridh buidheann no stiùiriche sgoile le eòlas a tha air iasad airson an adhbhair seo. Tha buileachadh mìosachan aontaichte de chonaltradh eadar stiùirichean sgoile fa-leth agus an t-oifigear ceangail aca na chleachdadh cumanta thar gach ùghdarras ionadail. Tha tricead, nàdar agus buaidh a' chom-pàirteachaidh seo nas caochlaideach air feadh na dùthcha. Tha feum air dèanamh cinnteach à dòigh-obrach nas cunbhalaiche thar sgiobaidhean, le fòcas soilleir air leasachadh.

Ann am beag-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail, b' urrainn do dh'oifigearan càileachd an fhios-air-ais do stiùirichean sgoile a neartachadh, mar eisimpleir air planaichean leasachaidh agus inbhean agus aithisgean càileachd.

Tha tuigse cheart aig a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail air coileanadh, comas agus co-theacsa gach sgoil aca. Anns na h-ùghdarrasan sin, bidh oifigearan a' dèanamh cinnteach gu bheil an tuigse air coileanadh sgoile air a stiùireadh gu ceart le raon farsaing

de dh'fhianais càileachdail agus àireamhach. Bheir seo comas dhaibh sùil a chumail air agus tuigse làidir a chumail air comas gach sgoil airson leasachadh agus raointean cunnairt. Bidh oifigearan a' ceasnachadh dàta coileanaidh, làthaireachd agus às-dùnadh gu cunbhalach, a' coimhead airson pàtrain no lùghdachadh ann an coileanadh. Bidh iad a' dèanamh lèirmheas air a' bhuidheann a tha aig cleachdadh na sgoile de Mhaoin Co-ionannachd Sgoilearan air coileanadh.

Bithear a' cumail sùil gheur cuideachd air neo-làthaireachd luchd-obrach, dùbhlain fastaidh agus fastaidhean ùra, gu sònraichte ceannardan-sgoile. A bharrachd air an sin, bidh iad a' dèanamh lèirmheas air an àireamh ghearanan a gheibhear agus a' smaoineachadh air beachdan phàrantan às dèidh suirbhidhean air feadh an ùghdarras ionadail. Far a bheil cleachdadh nas èifeachdaiche, bidh iad a' cleachdadh chòmhradhean cunbhalach le stiùirichean sgoile gus dàta a thriantanachadh gus dèanamh cinnteach gu bheil e ceart agus cruaidh, a' dèanamh coimeas ri slatan-tomhais ionadail agus nàiseanta far a bheil sin iomchaidh. Anns a' bheag-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail far a bheil cleachdadh gu sònraichte làidir, is e an leud seo de thuigse as cinntiche a tha ag innse mar a tha an t-ùghdarras ionadail a' comharrachadh sgoiltean a tha feumach air taic leasaichte no dian.

Tha beagan ùghdarrasan ionadail a' tabhann ìre nas àirde de thaic do chinn-sgoile. Tha ceannardan-sgoile ag aithneachadh agus a' cur luach air an ìre leasaichte de threòrachadh agus de ghoireas co-cheangailte ri seo agus tha iad airson seo a dhèanamh tèarainte don sgoil aca. Air sgàth seo, tha na h-ùghdarrasan sin a' toirt barrachd taic do sgoiltean. Ach, faodaidh seo leantainn gu cus earbsa air taic leasaichte agus cuimsichte ann an cuid de sgoiltean, agus mì-chothromachadh ann an solar ghoireasan san fharsaingeachd. Gus seo a cheartachadh, bu chòir do dh'ùghdarrasan ionadail beachdachadh air èifeachdas an t-solair taic uile-choitcheann aca. Ann an ùghdarrasan far a bheil solar uile-choitcheann ag obair glè mhath, tha cothromachadh nas iomchaidh agus nas cuimsichte de thaic mheadhanach thar nan sgoiltean.

Bidh gach ùghdarras a' dèanamh feum èifeachdach de bhuilean sgrùdaidhean sgoile taobh a-staigh an ùghdarras aca fhèin. Bidh iad gan cleachdadh gus cruinneas gnìomhachd fèin-luachaidh na sgoile aca a thomhas. Bho àm gu àm, ann am beagan ùghdarrasan, tha an cuideam air conaltradh agus gealltanais càileachd air a chur as trice air ullachadh airson sgrùdadh. Faodaidh seo bacadh a chur air gnìomhachd gealltanais càileachd leantainneach eile a bhiodh stèidhichte air raon de cheumannan.

Solarachadh comhairle agus taic

Tha siostaman èifeachdach aig a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail gus comhairle agus taic a thoirt do sgoiltean. Bidh iad a' cleachdadh dàta ann an dòighean a tha a' sìor fhàs ro-innleachdail gus fiosrachadh agus co-dhùnadh a dhèanamh air na dòighean a thèid a chleachdadh. Tha seo a' gabhail a-steach taic gus dèiligeadh ris an dà chuid coileanadh agus feumalachdan aoghaireil. Tha ceannardan-sgoile a' cur luach mòr air an taic aoghaireil a tha oifigearan ceangail a' toirt seachad, a' nochdadh na dàimhean sin a tha air an togail air earbsa agus spèis. Tha beagan ùghdarrasan ionadail a' faicinn solarachadh comhairle agus taic nas dùbhlanaiche. Faodaidh seo a bhith mar thoradh air dìth mothachaidh luchd-obrach san sgoil air frèaman leasachaidh, a' chearcall fèin-luachaidh airson fèin-leasachadh, no an taic a tha ri fhaotainn do sgoiltean. Ann am beagan ùghdarrasan ionadail, chan eil comas aig a' phrìomh sgioba taic a thoirt do àireamhan mòra de sgoiltean a dh'fheumas taic cuimsichte no dian. Barrachd is barrachd, thathar a' toirt àite nas follaisiche do cho-cheannardan ann an gnìomhan gealltanais càileachd, ag obair ann an com-pàirteachas le sgoiltean eile gus dèiligeadh ri seo.

Tha cha mhòr a h-uile ùghdarras ionadail a' dèanamh barrachd feum de raon de lionraidhean gus taic agus dùbhlán a thoirt do sgoiltean. Tha seo a' gabhail a-steach taic cho-aoisean agus ioma-bhuidhneach. Tha beagan ùghdarrasan ionadail a' cleachdadh modh-obrach 'sgioiba timcheall na sgoile' airson planadh ioma-bhuidhneach a neartachadh agus fiosrachadh a thoirt dha. Le fiosrachadh bhon sgrùdadh chùramach aca air coileanadh na sgoile, bidh iad a' comharrachadh cuspairean cumanta. Tha stiùireadh, leithid leasachadh làthaireachd, an uair sin air a sgaoileadh chun a h-uile sgoil, a' dèanamh an fheum as fheàrr de ùine agus stòras.

Thathar a' cleachdadh choinneamhan ceannardan-sgoile agus modhan leasachaidh buidheann nas trice gus taic uile-choitcheann a sholarachadh. Tha beagan ùghdarrasan ionadail air na coinneamhan ceannard aca ath-dhealbhadh gus gnìomhachd measaidh cunbhalach a ghabhail a-steach. Tha cuideam nas làidire a-nis air leasachadh ro-innleachdail anns na h-ùghdarrasan sin. Bidh iad gu gnìomhach ag adhartachadh co-obrachadh am measg cheannardan, gam brosnachadh gu bhith an sàs ann an conaltradh fosgailte agus onarach. Tha co-roinn cleachdadh èifeachdach air a bhrosnachadh agus air a chomasachadh.

Bidh a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail a' co-roinn cleachdadh èifeachdach gus taic a thoirt do ionnsachadh ann an diofar dhòighean. Bidh oifigearan ùghdarrasan ionadail a' stiùireadh luchd-obrach aig gach ìre gu raointean comharraichte de chleachdadh làidir thar sgoiltean. Tha co-labhairtean, seiminearann agus fòraman air an stiùireadh le ceannardan air an stiùireadh leis an ùghdarras a' toirt chothroman buannachdail airson eòlas a leasachadh agus cleachdadh èifeachdach a cho-roinn. Tha luchd-obrach a' cur luach air na cothroman sin gus cluinntinn mu bhuileachadh agus buaidh iomairtean ùra agus cleachdadh èifeachdach agus freumhaichte.

Tha àireamh an ìre mhath àrd de cheannardan-sgoile ùra ann am beagan ùghdarrasan ionadail. Tha iad a' tuigsinn cho cudromach sa tha e taic leasaichte a thoirt seachad gus comas stiùirichean sgoile ùra a thogail.

Gu tric bidh ceannardan eòlach air an cur còmhla ri co-obraiche ùr gus comhairle a thoirt seachad. Anns cha mhòr a h-uile ùghdarras, tha oifigearan agus ceannardan-sgoile air a dhol an sàs ann an coidseadh agus trèanadh comhairleachaidh a tha air na sgilean aca a neartachadh ann a bhith libhrigeadh na taic seo. Tha an dòigh-obrach seo a thaobh leasachadh ceannardais a' cur ri soirbheachas frèaman leasachaidh.

Tha na h-ùghdarrasan ionadail uile ag aithneachadh cho cudromach sa tha dàta earbsach is làidir a bhith aca airson gnìomhachd fèin-luachaidh èifeachdach agus gealltanas càileachd. Bidh a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail a' toirt seachad comhairle agus taic mu bhith a' cleachdadh dàta gus comas luchd-obrach a thogail agus gus neo-mhearachdachd fèin-luachadh sgoiltean a leasachadh. Tha seo a' gabhail a-steach solarachadh pasganan dàta coileanta airson gach sgoil aca. Bidh beagan ùghdarrasan ionadail a' cur an gnìomh taic èifeachdach a tha a' ceangal gu math ri stiùireadh nàiseanta Maoin Co-ionannachd Sgoilearan. Bidh iad a' cleachdadh eòlas an comhairliche coileanaidh ceangail gus sgilean luchd-obrach àrdachadh ann an cleachdadh dàta gus buaidh a nochdadh.

A' comharrachadh sgoiltean aig a bheil feum air taic chuimsichte

Tha siostaman agus pròiseasan stèidhichte aig a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail gus sgoiltean a chomharrachadh a dh'fheumas taic cuimsichte. Bidh iad a' dèanamh cinnteach gu bheil dàta coileanaidh airson gach sgoil air a chumail suas agus air ùrachadh gu cunbhalach air stòr-dàta meadhanach. Tha seo a' toirt cothrom do dh'oifigearan agus

stùirichean ùghdarrasan ionadail air fiosrachadh mu choileanadh làithreach. Feumaidh beag-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail dàta agus fiosrachadh a chleachdadh ann an dòigh nas ro-innleachdail. Chuidicheadh sin iad gus ìomhaigh cunnairt nas soilleire a leasachadh agus a chumail, suidhichte taobh a-staigh meatrags cunnairt structaraichte. Bheir seo comas dhaibh freagairt nas cothromaiche a thoirt do sholar taic, a' toirt prìomhachas do ghoireasan cuibhrichte gu far a bheil am feum as motha air.

Bidh beagan ùghdarrasan ionadail a' cleachdadh dàta gu fìor mhath gus taic cuimsichte a sholarachadh gus coileanadh àrdachadh ann an litearrachd agus àireamhachd, a' gabhail a-steach a bhith a' dùnadh a' bheàrn coileanaidh co-cheangailte ri bochdainn. Le bhith a' cleachdadh stòr-dàta meadhanach bidh cothrom aig oifigearan gus fiosrachadh a cho-roinn le solaraichean taice leithid prìomh sgioba eòlas-teagaisg, a' toirt cothrom dhaibh prìomhachas a thoirt do thaic a dh'aona-ghnothach airson sgoiltean fa leth no buidhnean.

Planadh gnìomh, sgrùdadh, agus ath-sgrùdadh adhartas

Tha timcheall air leth nan ùghdarrasan ionadail a tha air sgoiltean a chomharrachadh aig a bheil feum air taic cuimsichte no dian a' dèanamh cinnteach gu bheil plana gnìomh soilleir na àite gus taic a thoirt do leasachadh. Tha càileachd agus èifeachdas nam planaichean gnìomh sin ag atharrachadh air feadh na dùthcha. Tha ùghdarrasan ionadail den bheachd gu bheil planaichean gnìomh nas èifeachdaiche nuair a thèid prìomhachasan agus nàdar na taic a tha ri thoirt seachad aontachadh ann an com-pàirteachas leis a' cheannard-sgoile. Tha seo a' mìneachadh amasan soilleir, dleastanasan, crìochan-ùine agus ceumannan airson soirbheachas.

Bidh timcheall air dàrna leth nan ùghdarrasan ionadail a' cumail sùil gheur air buaidh phlanaichean gnìomh. Feumaidh beag-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail an dòigh-obrach aca a neartachadh a thaobh a bhith a' dèanamh cinnteach gu bheil taic chuimsichte a' leantainn gu leasachadh a thathar ag iarraidh. Far a bheil sgrùdadh a' toirt taic do leasachadh as èifeachdaiche, bidh oifigearan a' dèanamh lèirmheas cunbhalach air adhartas ann an com-pàirteachas le ceannardan-sgoile agus a' toirt seachad fios-air-ais luachmhor. Còmhla, tha iad ag aontachadh na h-ath cheumannan gus dèanamh cinnteach à leasachadh leantainneach. Bidh stèidheachadh cheumannan bunaiteach leis an luchd-obrach a tha an sàs ann a' cuideachadh le bhith a' fiosrachadh an ìre adhartais. Tha ceannardan-sgoile a' cur luach air an taic agus an dùbhlàn dian seo. Bidh oifigearan ceangail a' toirt ùine airson ath-sgrùdadh a dhèanamh air dàta mu na sgoiltean ceangail aca agus le chèile. Ag obair taobh a-staigh àrainneachd de dh'earbsa phroifeiseanta, tha iad a' faireachdainn gun urrainn dhaibh dùbhlàn a thoirt do chàileachd is èifeachdas ghnìomhan leasachaidh agus ionnsachadh bho chèile. Bheir seo cothroman dhaibh càileachd an cuid obrach a mheasadh.

Feumaidh beagan ùghdarrasan ionadail tuilleadh leasachaidh a dhèanamh air sgilean na prìomh sgioba gus dèanamh cinnteach gu bheil dòigh-obrach chunbhalach ann a bhith a' leasachadh, a' buileachadh agus a' cumail sùil air adhartas leasachadh sgoile. Feumaidh oifigearan a bhith nas mionaidiche mu dè a nì an diofar as motha gus coileanadh sgoile a dhèanamh tèarainte. Feumaidh iad dèanamh cinnteach gu bheil ceannardan-sgoile an gnìomh air an fhios-air-ais agus an stiùireadh a gheibhear ann an dòigh nas èifeachdaiche.

Eisimpleir chleachdaidh

Comhairle na h-Eaglaise Brice

Bidh oifigearan foghlaim a' toirt seachad taic agus dùbhlann cuimsichte do sgoiltean ann an sgìrean le tòrr bochdainn. Tha iad a' lùghdachadh a' bheàrn coileanaidh airson clann agus daoine òga a tha a' fuireach anns na sgìrean as bochda san ùghdarras ionadail. Bidh prìomh oifigearan ag obair le stiùirichean sgoile agus luchd-obrach gus taic a thoirt don chloinn agus na daoine òga sin nach eil air an t-slighe gu na h-ìrean ris a bheil dùil a' Churraicealam airson Sàr-mhathais a choileanadh. Bidh iad a' measadh breithneachaidhean proifeiseanta thidsearan agus a' mion-sgrùdadh adhartas chloinne agus dhaoine òga. Tha fianais shoilleir aig oifigearan foghlaim gu bheil clann agus daoine òga a tha a' fuireach ann an còigeamh aon de Chlàr Ioma-bhochdainn na h-Alba a' dèanamh adhartas mòr air sgàth eadar-theachdan shoirbheachail, dealbhaichte le luchd-obrach agus com-pàirtichean. Tha dòigh-obrach 'sgioaba timcheall na sgoile' stèidhichte aig an ùghdarras ionadail gus taic is dùbhlann nas fheàrr a thoirt seachad nuair a bhios feum air. Tha seo a' cuideachadh le bhith a' dèiligeadh ri dùbhlann ann an sgoiltean comharraichte, gu sònraichte mu bhith a' neartachadh ceannardas agus a' leasachadh bhuilean do chloinn is daoine òga. Tha an dòigh-obrach seo a' toirt fòcas seasmhach airson leasachadh sgoiltean agus a' toirt a-steach raon de dh'oifigearan bho phrìomh sgioba an ùghdarras. Tha an adhartas a tha sgoiltean a' dèanamh air a leantainn gu faiceallach, air a sgrùdadh agus air a mheasadh leis an 'sgioaba timcheall na sgoile'.

Comhairle Baile Dhùn Èideann

Tha siostaman agus pròiseasan fìor èifeachdach aig an ùghdarras ionadail gus dèiligeadh ri draghan sam bith mu sholar sgoile. Feumar obrachadh gu luath gus dèanamh cinnteach gun tèid leasachaidhean a dhèanamh agus nach tèid builean airson clann is daoine òga a lùghdachadh. A bharrachd air tursan gealltanais càileachd uile-choitcheann gu gach sgoil, tha sgoiltean comharraichte a' faighinn buannachd bho raon de mhodhan taic is dùbhlann sònraichte, nuair a bhios feum orra. Faodaidh iad seo a bhith a' gabhail a-steach coinneamhan le Ceannard Foghlaim gus targaidean aontachadh airson plana gnìomh. Tha an t-ùghdarras a' cleachdadh dòigh-obrach 'sgioaba timcheall na sgoile', le com-pàirtichean iomchaidh agus oifigearan sònraichte a' toirt taic do sgoiltean fa-leth airson leasachadh. Tha seo a' gabhail a-steach pasganan ionnsachaidh proifeiseanta sònraichte air an lìbhrigeadh leis an sgioba 'Edinburgh Learns' agus coidseadh ann an dòighean co-theacsa airson leasachadh a thoirt gu buil. Tha ceannardan-sgoile fìor dheimhinneach mun mhodail fhreagarrach de thaic agus de dhùbhlann a ghabh oifigearan. Tha iad a' faireachdainn gu bheil e follaiseach, cothromach, agus air a thuigsinn leis a h-uile duine.

Comhairle Siorrachd Àir a Deas

Tha dòigh-obrach trì ìrean fìor èifeachdach an ùghdarras ionadail a thaobh tursan leasachadh càileachd a' dèanamh cinnteach gu bheil taic agus dùbhlann air a chuidseachadh air brosnachadh adhartachadh. Chaidh am modail agus na slatan-tomhais aig gach ìre a cho-dhealbhadh le ceannardan sgoile agus Oifigearan ÙA agus tha e air a cho-roinn le luchd-obrach na sgoile. Bidh sgoiltean ann an ìrean a dhà agus a trì a' faighinn taic leasachaidhe no cuimsichte. Tha taic cuimsichte airson sgoiltean sònraichte ag èirigh mar thoradh air raon de shuidheachaidhean a dh'fhaodadh a bhith ann. Dh'fhaodadh seo a bhith a' toirt a-steach lùghdachadh ann an coileanadh, tricead àrd ghearanan phàrantan no neo-làthaireachd luchd-obrach. Tha riarachadh aontaichte gach sgoil gu ìre sùbailte. Faodaidh sgoiltean gluasad eadar ìrean rè seisean mar a bhios suidheachaidhean, feumalachdan agus luchd-obrach ag atharrachadh. Bithear a' bruidhinn ris a' cheannard air fianais fèin-

luachaidh sgoile agus breithneachadh proifeiseanta oifigearan ùghdarrasan ionadail agus tha e air leth cudromach nuair a thathar a' dearbhadh ìre 'beò' làithreach na sgoile. Tha tairgsean taic cuimsichte air an co-dhùnadh eadar ceannardan-sgoile agus oifigearan ùghdarrasan ionadail. Tha an dòigh-obrach seo a' cuideachadh gus dèanamh cinnteach gu bheil taic iomchaidh air a thoirt seachad far a bheil a' chuid as motha a dhith, taobh a-staigh raon ghoireasan cuibhrichte.

"Tha àrd-amasan againn airson ar sgoiltean. Tha ar fòcas an dà chuid air taic agus dùbhlán, ach aig a' cheann thall, 's ann mu dheidhinn a bhith a' leasachadh bhuilean do luchd-ionnsachaidh a tha e. Tha eòlas ionadail èifeachdach a' ciallachadh gum faodar taic agus dùbhlán a dhealbhadh a rèir feuman sònraichte agus/no co-theacsa, a' dèanamh cinnteach gu bheil an taic agus na ro-innleachdan ris am bi sinn a' cleachdadh buntainneach agus a' dèanamh buaidh."

Ceannard an Fhoghlaim

"Tha ìrean prìomh luchd-obrach san ùghdarras ionadail air a dhol sìos gu mòr o chionn ghoirid, a' fàgail taic phearsanta dhìreach do gach sgoil nas duilghe. Tha seo, ge-tà, a' toirt cumhachd do sgoiltean a bhith fèin-mheasadh agus fuasgladh fhaighinn air duilgheadasan gu h-èifeachdach gun a bhith cus an urra ri beachdan oifigearan."

Oifigear Leasachadh Càileachd

"Ro sgrùdadh, tha barrachd com-pàirt bhon ùghdarras ionadail. Bhiodh e na b' fheumaile do luchd-obrach sa mheadhan eòlas leantainneach agus ùraichte a bhith aca air na tha a' tachairt anns an sgoil agam gus an conaltradh leinn innse."

Ceannard-sgoile

"Tha àireamh luchd-obrach anns a' phrìomh sgioba air a dhol sìos gu mòr, agus mar sin tha an comas taic a thoirt do sgoiltean air a dhol sìos gu mòr. Tha barrachd oidhirpean gan dèanamh gus cothroman a leasachadh do cheannardan-sgoile a bhith ag obair còmhla mar Choimhearsnachd Ionnsachaidh agus gus dùblachadh agus uallach obrach a lughdachadh."

Ceannard-sgoile

"Mar cheannard an ìre mhath ùr, tha mi air a bhith den bheachd gu bheil an taic bhon ùghdarras riatanach airson deagh sgrùdadh sgoile fhaighinn. Tha nàdar co-obrachail phròiseasan leasachadh càileachd, agus cho furasta 's a tha e conaltradh a dhèanamh còmhla ris an Àrd-luchd-stiùiridh san ùghdarras, air diofar mòr a dhèanamh. Bha mi a' faireachdainn misneachail agus gun robh taic agam a' dol a-steach don sgrùdadh, air sgàth cho làidir 's a tha tursan agus còmhraidhean mu leasachadh càileachd."

Ceannard-sgoile

"Tha am frèam leasachadh càileachd air atharrachadh bho bhith gu ìre mhòr uile-choitcheann ann an dòigh-obrach, gu bhith a' gluasad gu modhan-obrach nas cuimsichte agus nas sònraichte thar an dà bhliadhna a dh'fhalbh, gus coinneachadh ri feumalachdan sgoiltean fa-leth."

Manaidsear foghlaim

“Tha ar comas a bhith an sàs ann a bhith a’ toirt taic do leasachadh sgoile san fharsaingeachd, leithid a bhith a’ gabhail pàirt ann an ath-sgrùdaidhean cho-aoisean, air a chuingealachadh gu mòr le dùbhlain luchd-obrach, a’ gabhail a-steach lùghdachadh o chionn ghoirid ann an àireamhan thidsearan. Tha sinn gu tur dealasach a thaobh leasachadh co-obrachail, ach tha e a’ sior fhàs doirbh ‘Aidh’ a ràdh anns a’ bhad mu na cothroman sin, leis gu bheil an comas sna sgoiltean againn fhèin air a lughdachadh.” **Ceannard-sgoile**

Co-dhùnadh

Tha pàirt deatamach aig ùghdarrasan ionadail ann an Alba ann a bhith a' toirt taic do sgoiltean gus foghlam àrd-inbhe a libhrigeadh, a' dèanamh cinnteach gun urrainn do chlann is daoine òga an làn chomas a choileanadh. Tha an sgrùdadh cuspaireil seo air an dà chuid neartan agus dùbhlain a nochdadh a thaobh mar a tha ùghdarrasan ionadail a' coileanadh na dreuchd seo, gu sònraichte tro fhèin-luachadh, dealbhadh leasachaidh, gealltanais càileachd, agus ionnsachadh proifeiseanta.

Air feadh na dùthcha, tha a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan ionadail air frèaman-obrach agus pròiseasan soilleir a thòiseachadh stèidhichte ann am planaichean leasachadh càileachd ro-innleachdail. Gu tric bidh na frèaman-obrach sin mar bhunait air ceannardas làidir, cleachdadh dàta math, agus dealas airson leasachadh leantainneach. Ged a tha a' mhòr-chuid de dh'ùghdarrasan air frèaman-obrach agus pròiseasan a stèidheachadh gus taic a thoirt do sgoiltean, tha àite ann fhathast airson leasachadh ann an raointean leithid cunbhalachd taic thar sgoiltean, èifeachdas sgrùdadh coileanadh sgoile, agus measadh phrògraman ionnsachaidh proifeiseanta.

Tha cleachdaidhean co-obrachail nan neart sònraichte, le dàimhean dearbhach eadar prìomh oifigearan agus stiùirichean sgoile ag àrach cultar de earbsa dha chèile, ionnsachadh proifeiseanta, agus cunntachalachd co-roinnte. Tha dòighean-obrach ùr-ghnàthach, leithid aithris didseatach agus conaltradh measgaichte còmhla ri luchd-ùidh, cuideachd air ruigsinneachd agus èifeachdas oidhirpean leasachaidh ionadail a leudachadh.

A dh'aindeoin nan neartan sin, tha caochlaideachd ann fhathast ann an càileachd agus cunbhalachd na taic uile-choitcheann a bheirear do sgoiltean, an dà chuid taobh a-staigh agus thar ùghdarrasan ionadail.

Tha an neo-chunbhalachd seo a' leudachadh gu èifeachdas phròiseasan fèin-luachaidh, gu sònraichte ann an roinn na h-àrd-sgoile, far nach eil leasachaidhean ro-innleachdail ann an ionnsachadh, teagasg agus coileanadh cho follaiseach an taca ri roinn na bun-sgoile. Leis na goireasan a tha gu tric cuingealaichte ri ùghdarrasan ionadail, tha e deatamach gun tèid taic a thoirt mar prìomhachas do na sgoiltean aig a bheil am feum as motha. Tha seo a' cur feum air cothromachadh faiceallach – a' dèanamh cinnteach à solar làidir, uile-choitcheann airson a h-uile sgoil agus cuideachd a' stiùireadh taic cuimsichte far am bi a' bhuidheas as motha aige.

Tha leasachadh ceannardais fhathast na prìomh raon fòcas. Ged a tha mòran ùghdarrasan ionadail a' tabhann prògraman ceannardais le deagh structar, tha feum air slighean a neartachadh do stiùirichean meadhanach, gu sònraichte ann an àrd-sgoiltean. Tha àite deatamach aig prìomh oifigearan ann a bhith a' stiùireadh leasachadh, agus bu chòir don leasachadh proifeiseanta aca an dleastanas seo a nochdadh, gus dèanamh cinnteach gu bheil cunbhalachd ann an càileachd na taic is an dùbhlain a tha air a thoirt do sgoiltean.

Tha cuingeadan fiosgail agus na dùbhlain cruinn-eòlasach a tha mu choinneamh ùghdarrasan dùthchail agus eileanach a' nochdadh bacaidhean mòra a thaobh libhrigeadh cunbhalach de thaic. Bidh cuideaman ionmhais a' toirt buaidh chan ann a-mhàin air comas sgiobaidhean meadhanach ach cuideachd air comas taic pearsanta a thoirt do sgoiltean nas iomallaiche. Tha na dùbhlain sin a' soilleireachadh an fheum air fuasglaidhean sùbailte, ùr-ghnàthach a nì cinnteach gum faigh a h-uile sgoil cothrom air taic àrd-inbhe.

Tha caochlaideachd a' leantainn ann an cunbhalachd agus càileachd na taic uile-choitcheann a bheirear do sgoiltean, an dà chuid taobh a-staigh agus thar ùghdarrasan ionadail. Tha seo a' leudachadh gu èifeachdas phròiseasan fèin-luachaidh, gu sònraichte ann an roinn na h-àrd-sgoile, far nach eil leasachaidhean ro-innleachdail ann an ionnsachadh, teagasg agus coileanadh cho follaiseach an taca ri roinn na bun-sgoile. Is e cuspair a tha a' nochdadh a-rithist tron sgrùdadh seo cho cudromach sa tha fèin-luachadh mar stiùir airson leasachadh. Far a bheil fèin-luachadh teann agus freumhaichte ann an cleachdadh, tha e a' leantainn gu tuigse shoilleir air neartan agus raointean leasachaidh, a' fiosrachadh gnìomh cuimsichte a leasaicheas builean do luchd-ionnsachaidh. Tha cleachdadh dàta gus fiosrachadh a thoirt do cho-dhùnaidhean neo-chunbhalach, le cuid de dh'ùghdarrasan a' nochdadh cleachdaidhean làidir agus tha feum aig cuid eile air tuilleadh leasachaidh gus dèanamh cinnteach à dealbhadh leasachaidh air a stiùireadh le dàta.

A dh'aindeoin nan dùbhlain, tha ùghdarrasan ionadail fhathast dealasach mu bhith a' leasachadh càileachd an fhoghlaim don luchd-ionnsachaidh air fad. Le bhith a' togail air na neartan a th' ann mar-thà, a' dèiligeadh ri raointean airson leasachadh, agus ag àrach cultar de mheòrachadh leantainneach, ceannardas làidir, agus cleachdadh co-obrachail, faodaidh ùghdarrasan ionadail sgoiltean a chuideachadh gus faighinn thairis air dùbhlain agus dèanamh cinnteach gum faigh clann agus daoine òga cothrom air foghlam àrd-inbhe.

Pàipear-taic: Mion-sgrùdadh ceisteachain

Luchd-obrach meadhan ùghdarrasan ionadail

485 freagairtean

Tha na ceudadan cruinn agus dh'fhaodadh nach eil iad a' cur ri 100.

Ceist 1

Tha plana ro-innleachdail an ùghdarrais foghlaim airson foghlam ag amas gu soilleir air coileanadh agus buileachadh àrdachadh airson a h-uile neach-ionnsachaidh.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	344	75%
Ag aontachadh	108	24%
Ag eas-aontachadh	4	1%
Ag eas-aontachadh gu mòr	0	0
Chan eil fhios agam	40	9%

Ceist 2

Chaidh amasan sìnidh an ùghdarrais foghlaim a bhith a' tomhas an adhartais ann an àrdachadh coileanaidh agus dùnadh na beàrn coileanaidh co-cheangailte ri bochdainn, a leasachadh ann an co-obrachadh le ceannardan-sgoile.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	205	45%
Ag aontachadh	187	41%
Ag eas-aontachadh	25	6%
Ag eas-aontachadh gu mòr	1	0%
Chan eil fhios agam	40	9%

Ceist 3: Chaidh amasan sinidh an ùghdarras foghlaim a dhèanamh soilleir do dh'àrd-stiùirichean.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	270	59%
Ag aontachadh	161	35%
Ag eas-aontachadh	4	1%
Ag eas-aontachadh gu mòr	0	0%
Chan eil fhios agam	24	5%

Ceist 4: Tha structar ceannardais an ùghdarras foghlaim soilleir.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	282	62%
Ag aontachadh	144	31%
Ag eas-aontachadh	26	6%
Ag eas-aontachadh gu mòr	3	1%
Chan eil fhios agam	3	1%

Ceist 5: Tha an t-ùghdarras foghlaim a' toirt chothroman do chlann agus do dhaoine òga a bhith an sàs ann an co-dhùnaidhean agus buaidh a thoirt air co-dhùnaidhean anns an ùghdarras foghlaim.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	124	27%
Ag aontachadh	263	58%
Ag eas-aontachadh	37	8%
Ag eas-aontachadh gu mòr	5	1%
Chan eil fhios agam	28	6%

Ceist 6: Tha an t-ùghdarras foghlaim a' toirt chothroman do phàrantan agus luchd-cùraim a bhith an sàs ann an co-dhùnaidhean agus buaidh a thoirt air co-dhùnaidhean anns an ùghdarras foghlaim.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	124	27%
Ag aontachadh	278	60%
Ag eas-aontachadh	26	6%
Ag eas-aontachadh gu mòr	3	1%
Chan eil fhios agam	29	6%

Ceist 7: Tha ullachaidhean an ùghdarras foghlaim agus a' chomhairle aca air fèin-luachadh air an cleachdadh gu h-èifeachdach gus ceannardan-sgoile a chuideachadh ann a bhith a' planadh airson leasachadh sgoile.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	254	55%
Ag aontachadh	181	40%
Ag eas-aontachadh	3	1%
Ag eas-aontachadh gu mòr	0	0%
Chan eil fhios agam	21	5%

Ceist 8: Tha stiùireadh agus comhairle an ùghdarras foghlaim a thaobh aithris air inbhean agus càileachd foghlaim air a chleachdadh gu h-èifeachdach le sgoiltean nuair a tha iad a' sgrìobhadh na h-aithisg aca air inbhean agus càileachd sgoile.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	189	41%
Ag aontachadh	230	50%
Ag eas-aontachadh	12	3%
Ag eas-aontachadh gu mòr	0	0%
Chan eil fhios agam	29	6%

Ceist 9: Tha stiùireadh agus comhairle an ùghdarrais foghlaim air planadh leasachaidh air a chleachdadh gu h-èifeachdach le sgoiltean nuair a tha iad a' sgrìobhadh planaichean leasachaidh sgoile.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	184	40%
Ag aontachadh	242	53%
Ag eas-aontachadh	8	2%
Ag eas-aontachadh gu mòr	0	0%
Chan eil fhios agam	26	6%

Ceist 10: Bidh an t-ùghdarras foghlaim a' toirt fios air ais cuideachail don h-uile ceannard-sgoile air càileachd a' phlana leasachaidh agus aithisg inbhean is càileachd aca.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	200	44%
Ag aontachadh	190	41%
Ag eas-aontachadh	27	6%
Ag eas-aontachadh gu mòr	1	0%
Chan eil fhios agam	42	9%

Ceist 11: Tha tuigse cho-roinnte ann eadar luchd-obrach ùghdarras foghlaim agus ceannardan-sgoile air adhbhar a ghnìomhan dearbhadh càileachd.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	245	53%
Ag aontachadh	195	43%
Ag eas-aontachadh	9	2%
Ag eas-aontachadh gu mòr	0	0%
Chan eil fhios agam	10	2%

Ceist 12: Tha dòigh-obrach rianail aig an ùghdarras foghlaim a thaobh a ghnìomhan dearbhadh càileachd.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	245	53%
Ag aontachadh	186	40%
Ag eas-aontachadh	8	2%
Ag eas-aontachadh gu mòr	2	0%
Chan eil fhios agam	19	4%

Ceist 13: Bidh an t-ùghdarras foghlaim a' cur cuideam air gnìomhan togail comais na phrìomh sgioba foghlaim gus dèanamh cinnteach gun tèid am prògram leasachaidh càileachd aca a chur an gnìomh gu cunbhalach sa h-uile sgoil.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	190	42%
Ag aontachadh	200	44%
Ag eas-aontachadh	27	6%
Ag eas-aontachadh gu mòr	7	2%
Chan eil fhios agam	34	7%

Ceist 14: Tha gnìomhan dearbhadh càileachd an ùghdarras foghlaim a' toirt piseach air leasachadh càileachd an fhoghlaim anns na sgoiltean aige air fad.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	182	40%
Ag aontachadh	230	51%
Ag eas-aontachadh	11	2%
Ag eas-aontachadh gu mòr	2	0%
Chan eil fhios agam	35	8%

Ceist 15: Bidh an t-ùghdarras foghlaim a' brosnachadh agus a' toirt taic do sgoiltean a bhith a' cleachdadh dàta gu h-èifeachdach gus buaidh air, agus builean, cloinne is daoine òga a luachadh.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	309	67%
Ag aontachadh	140	30%
Ag eas-aontachadh	7	2%
Ag eas-aontachadh gu mòr	0	0%
Chan eil fhios agam	4	1%

Ceist 16: Bidh an t-ùghdarras foghlaim a' cleachdadh dàta gu h-èifeachdach gus an t-adhartas a tha iad a' dèanamh ann a bhith ag àrdachadh coileanadh agus buileachadh cloinne is dhaoine òga air fad nan sgoiltean a shealltainn.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	282	62%
Ag aontachadh	159	35%
Ag eas-aontachadh	6	1%
Ag eas-aontachadh gu mòr	2	0%
Chan eil fhios agam	8	2%

Ceist 17: Bidh an t-ùghdarras foghlaim a' cleachdadh dàta gu h-èifeachdach gus an t-adhartas aca ann a bhith a' dùnadh na beàrn coileanaidh co-cheangailte ri bochdainn a shealltainn.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	261	57%
Ag aontachadh	172	38%
Ag eas-aontachadh	11	2%
Ag eas-aontachadh gu mòr	1	0%
Chan eil fhios agam	14	3%

Ceist 18: Bidh an t-ùghdarras foghlaim a' conaltradh a fheallsanachd a thaobh nan gnìomhan ionnsachadh proifeiseanta a thathar a' tabhann do cheannardan-sgoile agus don luchd-obrach aca.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	209	45%
Ag aontachadh	212	46%
Ag eas-aontachadh	23	5%
Ag eas-aontachadh gu mòr	2	0%
Chan eil fhios agam	14	3%

Ceist 19: Bidh an t-ùghdarras foghlaim a' tabhann cothroman ionnsachadh proifeiseanta a leasaicheas comas agus èifeachd cheannardan-sgoile gus na sgoiltean aca a stiùireadh.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	233	51%
Ag aontachadh	193	42%
Ag eas-aontachadh	9	2%
Ag eas-aontachadh gu mòr	2	0%
Chan eil fhios agam	23	5%

Ceist 20: Tha ro-innleachd an ùghdarras foghlaim airson coileanadh àrdachadh ann an litearrachd air fhisge gu soilleir sa phrògram ionnsachadh proifeiseanta aige do thidsearan.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	277	49%
Ag aontachadh	193	42%
Ag eas-aontachadh	17	4%
Ag eas-aontachadh gu mòr	2	0%
Chan eil fhios agam	21	5%

Ceist 21: Tha ro-innleachd an ùghdarras foghlaim airson coileanadh àrdachadh ann an àireamhachd air fhisge gu soilleir sa phrògram ionnsachadh proifeiseanta aige do thidsearan.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	213	46%
Ag aontachadh	197	43%
Ag eas-aontachadh	24	5%
Ag eas-aontachadh gu mòr	2	0%
Chan eil fhios agam	24	5%

Ceist 22: Tha ro-innleachd ionnsachadh proifeiseanta an ùghdarras foghlaim a' tarraing air taic bho bhuidhnean nàiseanta.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	216	47%
Ag aontachadh	207	45%
Ag eas-aontachadh	4	1%
Ag eas-aontachadh gu mòr	2	0%
Chan eil fhios agam	29	6%

Ceist 23: Tha ro-innleachd ionnsachadh proifeiseanta an ùghdarras foghlaim a' libhrigeadh chothroman air obrachadh le ùghdarrasan foghlaim eile gus amasan coitcheann a thoirt gu buil.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	140	30%
Ag aontachadh	257	56%
Ag eas-aontachadh	27	6%
Ag eas-aontachadh gu mòr	2	0%
Chan eil fhios agam	34	7%

Ceist 24: Bidh an t-ùghdarras foghlaim a' cur cuideam air gnìomhan togail comais airson a phrìomh sgioba foghlaim gus dèanamh cinnteach gu bheil na comasan agus an t-eòlas gus gnìomhan leasachadh sgoile a stiùireadh air an toirt air adhart.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	165	36%
Ag aontachadh	212	46%
Ag eas-aontachadh	35	8%
Ag eas-aontachadh gu mòr	2	0%
Chan eil fhios agam	46	10%

Ceist 25: Tha cultar de thaic is dùbhlán ann a tha air a dheagh leasachadh air feadh an ùghdarras foghlaim.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	241	52%
Ag aontachadh	191	42%
Ag eas-aontachadh	20	4%
Ag eas-aontachadh gu mòr	2	0%
Chan eil fhios agam	6	1%

Ceist 26: Tha eòlas math aig an ùghdarras foghlaim air na sgoiltean aige.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	305	67%
Ag aontachadh	133	29%
Ag eas-aontachadh	12	3%
Ag eas-aontachadh gu mòr	1	0%
Chan eil fhios agam	4	1%

Ceist 27: Bidh an t-ùghdarras foghlaim a' dèanamh cinnteach gu bheil oifigear ainmichte ceangailte ri gach sgoil.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	396	86%
Ag aontachadh	59	13%
Ag eas-aontachadh	1	0%
Ag eas-aontachadh gu mòr	1	0%
Chan eil fhios agam	3	1%

Ceist 28: Bidh an t-ùghdarras ionadail a' bruidhinn gu cunbhalach ri ceannardan-sgoile mu choileanadh sgoiltean gus cuideachadh le neartan agus raointean leasachaidh a chomharrachadh.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	293	64%
Ag aontachadh	149	33%
Ag eas-aontachadh	2	0%
Ag eas-aontachadh gu mòr	0	0%
Chan eil fhios agam	15	3%

Ceist 29: Bidh an t-ùghdarras foghlaim ag aithneachadh soirbheachas nan sgoiltean aige.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	262	57%
Ag aontachadh	174	38%
Ag eas-aontachadh	14	3%
Ag eas-aontachadh gu mòr	1	0%
Chan eil fhios agam	9	2%

Ceist 30: Bidh an t-ùghdarras foghlaim a' toirt fios air ais cuideachail mu phròiseasan fèin-luachaidh nan sgoiltean.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	204	45%
Ag aontachadh	203	45%
Ag eas-aontachadh	15	3%
Ag eas-aontachadh gu mòr	1	0%
Chan eil fhios agam	33	7%

Ceist 31: Bidh an t-ùghdarras foghlaim a' toirt taic do cheannardan-sgoile a bhith a' stiùireadh gu h-èifeachdach.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	227	49%

Ag aontachadh	207	45%
Ag eas-aontachadh	12	3%
Ag eas-aontachadh gu mòr	0	0%
Chan eil fhios agam	14	3%

Ceist 32: Bidh cothroman aig ceannardan-sgoile a bhith ag obair còmhla ri stiùirichean sgoile eile san ùghdarras ionadail.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	300	66%
Ag aontachadh	143	31%
Ag eas-aontachadh	7	2%
Ag eas-aontachadh gu mòr	0	0%
Chan eil fhios agam	7	2%

Ceist 33: Bidh ceannardan-sgoile a' faighinn taic gus fèin-riaghladh a chleachdadh airson prìomh cho-dhùnidhean a dhèanamh a thaobh leasachadh sgoile agus càileachd foghlaim.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	252	55%
Ag aontachadh	188	41%
Ag eas-aontachadh	5	1%
Ag eas-aontachadh gu mòr	2	0%
Chan eil fhios agam	13	3%

Ceannardan-sgoile

1,328 freagairtean

Tha na ceudadan cruinn agus dh'fhaodadh nach eil iad a' cur ri 100.

Ceist 1: Tha tuigse mhath agam air mar a bhios an t-ùghdarras foghlaim a' dèanamh cho-dhùnaidhean mu fhoghlam.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	455	34%
Ag aontachadh	748	56%
Ag eas-aontachadh	82	6%
Ag eas-aontachadh gu mòr	19	1%
Chan eil fhios agam	21	2%

Ceist 2: Tha plana ro-innleachdail [leasachaidh] an ùghdarras foghlaim airson foghlam ag amas gu soilleir air coileanadh agus buileachadh àrdachadh airson a h-uile neach-ionnsachaidh.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	795	60%
Ag aontachadh	488	37%
Ag eas-aontachadh	29	2%
Ag eas-aontachadh gu mòr	4	0%
Chan eil fhios agam	11	1%

Ceist 3: Chaidh amasan sìnidh an ùghdarras foghlaim a bhith a' tomhas adhartas a dh'ionnsaigh coileanadh àrdachadh agus dùnadh na beàrn coileanaidh co-cheangailte ri bochdainn, a dhèanamh soilleir dhomh.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	696	52%
Ag aontachadh	534	40%
Ag eas-aontachadh	55	4%

Ag eas-aontachadh gu mòr	14	1%
Chan eil fhios agam	27	2%

Ceist 4: Tha structar ceannardais an ùghdarras foghlaim soilleir dhomh.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	716	54%
Ag aontachadh	504	38%
Ag eas-aontachadh	72	5%
Ag eas-aontachadh gu mòr	23	2%
Chan eil fhios agam	12	1%

Ceist 5: Bidh mi a' faighinn cothrom a bhith an sàs ann an co-dhùnaidhean agus buaidh a thoirt air co-dhùnaidhean anns an ùghdarras foghlaim..

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	396	30%
Ag aontachadh	723	54%
Ag eas-aontachadh	144	11%
Ag eas-aontachadh gu mòr	29	2%
Chan eil fhios agam	35	3%

Ceist 6: Tha ullachaidhean agus a' chomhairle an ùghdarras foghlaim air fèin-luachadh gam chuideachadh ann a bhith a' planadh airson leasachadh an sgoile agam.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	571	43%
Ag aontachadh	665	50%
Ag eas-aontachadh	55	4%
Ag eas-aontachadh gu mòr	11	1%

Chan eil fhios agam	23	2%
---------------------	----	----

Ceist 7: Tha stiùireadh agus comhairle an ùghdarras foghlaim air aithris air inbhean agus càileachd foghlaim feumail dhomh nuair a tha mi a' sgrìobhadh na h-aithisg air inbhean agus càileachd mo sgoile.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	582	44%
Ag aontachadh	645	49%
Ag eas-aontachadh	59	4%
Ag eas-aontachadh gu mòr	12	1%
Chan eil fhios agam	28	2%

Ceist 8: Tha stiùireadh agus comhairle an ùghdarras foghlaim air planadh leasachaidh feumail dhomh nuair a tha mi a' sgrìobhadh plana leasachaidh mo sgoile.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	580	44%
Ag aontachadh	647	49%
Ag eas-aontachadh	61	5%
Ag eas-aontachadh gu mòr	12	1%
Chan eil fhios agam	24	2%

Ceist 9: Bidh an t-ùghdarras foghlaim a' toirt fios air ais cuideachail dhomh air càileachd plana leasachaidh agus aithisg inbhean is càileachd mo sgoile.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	453	34%
Ag aontachadh	602	44%
Ag eas-aontachadh	178	13%
Ag eas-aontachadh gu mòr	49	4%
Chan eil fhios agam	42	3%

Ceist 10: Tha tuigse cho-roinnte ann eadar luchd-obrach ùghdarras foghlaim agus ceannardan-sgoile air adhbhar a ghnìomhan dearbhadh càileachd.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	558	42%
Ag aontachadh	642	48%
Ag eas-aontachadh	74	6%
Ag eas-aontachadh gu mòr	12	1%
Chan eil fhios agam	38	3%

Ceist 11: Tha dòigh-obrach rianail aig an ùghdarras foghlaim a thaobh a ghnìomhan dearbhadh càileachd.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	465	35%
Ag aontachadh	639	48%
Ag eas-aontachadh	113	9%
Ag eas-aontachadh gu mòr	22	2%
Chan eil fhios agam	84	6%

Ceist 12: Tha gnìomhan dearbhadh càileachd an ùghdarras foghlaim a' toirt piseach air leasachadh càileachd an fhoghlaim anns an sgoil agam.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	371	28%
Ag aontachadh	690	52%
Ag eas-aontachadh	139	10%
Ag eas-aontachadh gu mòr	32	2%
Chan eil fhios agam	92	7%

Ceist 13: Tha an t-ùghdarras foghlaim air taic a thoirt dhomh gus dòigh-obrach eagarach a leasachadh a thaobh fèin-luachadh anns an sgoil agam.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	377	28%
Ag aontachadh	719	54%
Ag eas-aontachadh	158	12%
Ag eas-aontachadh gu mòr	17	1%
Chan eil fhios agam	51	4%

Ceist 14: Bidh an t-ùghdarras foghlaim a' brosnachadh agus a' toirt taic do chleachdadh èifeachdach air dàta gus buaidh air, agus builean, cloinne is daoine òga a luachadh.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	711	54%
Ag aontachadh	568	43%
Ag eas-aontachadh	28	2%
Ag eas-aontachadh gu mòr	7	1%
Chan eil fhios agam	11	1%

Ceist 15: Bidh an t-ùghdarras foghlaim a' cleachdadh dàta gu h-èifeachdach gus adhartas na sgoile agam a shealltainn ann a bhith ag àrdachadh buileachadh agus coileanadh.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	567	43%
Ag aontachadh	617	47%
Ag eas-aontachadh	85	6%
Ag eas-aontachadh gu mòr	12	1%
Chan eil fhios agam	38	3%

Ceist 16: Bidh an t-ùghdarras foghlaim a' cleachdadh dàta gu h-èifeachdach gus an t-adhartas aca ann a bhith a' dùnadh na beàrn coileanaidh co-cheangailte ri bochdainn a shealltainn.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	528	40%
Ag aontachadh	623	47%
Ag eas-aontachadh	70	5%
Ag eas-aontachadh gu mòr	10	1%
Chan eil fhios agam	93	7%

Ceist 17: Bidh mi tric a' gabhail pàirt ann an ionnsachadh proifeiseanta a leasaicheas mo chomas agus m' èifeachd airson mo sgoil a stiùireadh.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	690	52%
Ag aontachadh	595	45%
Ag eas-aontachadh	35	3%
Ag eas-aontachadh gu mòr	1	1%
Chan eil fhios agam	2	2%

Ceist 18: Tha feallsanachd an ùghdarras foghlaim airson nan gnìomhan ionnsachadh proifeiseanta a tha e a' tabhann do cheannardan-sgoile soilleir dhomh.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	347	26%
Ag aontachadh	688	52%
Ag eas-aontachadh	165	12%
Ag eas-aontachadh gu mòr	32	2%
Chan eil fhios agam	93	7%

Ceist 19: Tha ro-innleachd an ùghdarras foghlaim airson coileanadh àrdachadh ann an litèrrachd air fhisge gu soilleir sa phrògram ionnsachadh proifeiseanta aige do thidsearan.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	445	34%
Ag aontachadh	701	53%
Ag eas-aontachadh	97	7%
Ag eas-aontachadh gu mòr	12	1%
Chan eil fhios agam	67	5%

Ceist 20: Tha ro-innleachd an ùghdarrais foghlaim airson coileanadh àrdachadh ann an àireamhachd air fhisge gu soilleir sa phrògram ionnsachadh proifeiseanta aige do thidsearan.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	407	31%
Ag aontachadh	711	54%
Ag eas-aontachadh	106	8%
Ag eas-aontachadh gu mòr	13	1%
Chan eil fhios agam	80	6%

Ceist 21: Tha ro-innleachd ionnsachadh proifeiseanta an ùghdarras foghlaim a' tarraing air taic bho bhuidhnean nàiseanta.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	397	30%
Ag aontachadh	727	55%
Ag eas-aontachadh	35	3%
Ag eas-aontachadh gu mòr	7	1%
Chan eil fhios agam	157	12%

Ceist 22: Tha ro-innleachd ionnsachadh proifeiseanta an ùghdarras foghlaim a' libhrigeadh chothroman air obrachadh le ùghdarrasan foghlaim eile gus amasan coitcheann a thoirt gu buil.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	264	20%
Ag aontachadh	644	49%
Ag eas-aontachadh	183	14%
Ag eas-aontachadh gu mòr	29	2%
Chan eil fhios agam	199	15%

Ceist 23: Tha cultar de thaic is dùbhlann ann a tha air a dheagh leasachadh san ùghdarras foghlaim.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	425	32%
Ag aontachadh	661	50%
Ag eas-aontachadh	158	12%
Ag eas-aontachadh gu mòr	35	3%
Chan eil fhios agam	45	3%

Ceist 24: Tha eòlas math aig an ùghdarras foghlaim air an sgoil agam.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	454	34%
Ag aontachadh	620	47%
Ag eas-aontachadh	134	10%
Ag eas-aontachadh gu mòr	33	2%
Chan eil fhios agam	83	6%

Ceist 25: Nuair a dh'fheumas mi comhairle no taic, faodaidh mi fios a chur gu oifigear ainmichte an ùghdarrais foghlaim aig a bheil ceangal ris an sgoil agam.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	867	65%
Ag aontachadh	432	33%
Ag eas-aontachadh	16	1%
Ag eas-aontachadh gu mòr	5	0%
Chan eil fhios agam	5	0%

Ceist 26: Bidh an t-ùghdarras foghlaim a' bruidhinn gu cunbhalach rium mu choileanadh na sgoile agam gus cuideachadh le neartan agus raointean leasachaidh a chomharrachadh.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	523	39%
Ag aontachadh	632	48%
Ag eas-aontachadh	138	10%
Ag eas-aontachadh gu mòr	20	2%
Chan eil fhios agam	13	1%

Ceist 27: Tha an t-ùghdarras foghlaim ag aithneachadh soirbheachadh na sgoile agam.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	422	32%
Ag aontachadh	634	48%
Ag eas-aontachadh	151	11%
Ag eas-aontachadh gu mòr	26	2%
Chan eil fhios agam	7	7%

Ceist 28: Bidh an t-ùghdarras foghlaim a' toirt fios air ais cuideachail mu phròiseasan fèin-luachaidh mo sgoile.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	367	28%
Ag aontachadh	670	51%
Ag eas-aontachadh	190	14%
Ag eas-aontachadh gu mòr	27	2%
Chan eil fhios agam	66	5%

Ceist 29: Bidh an t-ùghdarras foghlaim a' toirt taic dhomh a bhith a' stiùireadh gu h-èifeachdach.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	415	31%
Ag aontachadh	734	56%
Ag eas-aontachadh	110	8%
Ag eas-aontachadh gu mòr	21	2%
Chan eil fhios agam	41	3%

Ceist 30: Bidh cothroman agam a bhith ag obair còmhla ri stiùirichean sgoile eile san ùghdarras ionadail agam.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	746	56%
Ag aontachadh	549	42%
Ag eas-aontachadh	19	1%
Ag eas-aontachadh gu mòr	2	0%
Chan eil fhios agam	5	0%

Ceist 31: Bidh mi a' faireachdainn gun urrainn dhomh fèin-riaghladh a chleachdadh airson prìomh cho-dhùnidhean a dhèanamh a thaobh leasachadh sgoile agus càileachd foghlaim.

Freagairt	Àireamh fhreagairtean	Àireamh sa cheud de fhreagairtean iomlan
Ag aontachadh gu mòr	607	46%
Ag aontachadh	632	48%
Ag eas-aontachadh	54	4%
Ag eas-aontachadh gu mòr	12	1%
Chan eil fhios agam	16	1%